

NAŠ GLAS

DROGA

številka 4

april 2001

Po jutru se dan pozna!

(Slovenski pregovor)

Po drobni razpoki - nekje v gorski steni - spolzi kaplja dežja. Kane s previsa, se ujame v skalni zlebič, tam dohiti kapljo, kakršna je sama, ujeti druga v drugo zdrsneta čez rob kamna, srečata družico - tretjo, četrto, tisočo... V dolino pribuči neugnana, peneča se moč vode, ki v svoji strugi zlahka premaguje zapreke. Tako se rojevajo pomembne stvaritve: drobna misel, nenadna, bežna, negotova, ki se ujame z drugo, sledijo asociacije, misel počasi dobiva podobo, raste in vse bolj opazna je, dokler se ne izoblikuje v jasno, s trdnimi hotenji podprto zamisel, ki se ne ustraši zaprek na poti do uresničitve.

Odkar živi človeštvo, sta ustvarjalnost in močna volja gradili spomenike človeškemu razumu in želji po napredku. To je proces, ki se ne neha, je gonilna sila notranje rasti in ne dovoli, da bi obsedeli ob poti in gledali, kako gredo stvari mimo nas.

Z novo tovrano v Izoli je Droga dokazala, da se je že davno vključila v te napredne tokove; ne bo ji treba poslušno obsedeti tam, kamor ji bodo pokazali - svoje mesto v slovenskem in evropskem poslovnem svetu si bo sama izbrala...

Sonja Požar

OTVORITEV NOVE TOVARNE

SANJE SO SE URESNIČILE - DROGINA NOVA TOVARNA

«I have a dream!» je rekel Martin Luther King, vodja gibanja za enakopravnost ameriških črncev, ko je sanjal o združitvi belcev in črncev. Iste besede je uporabil g. Čačovič, predsednik uprave Droge d.d. ob otvoritvi nove tovarne v Izoli 12. aprila 2001, v prisotnosti številnih uglednih gostov iz Slovenije in tujine. Razlika je bila v tem, da so bile sanje g. Čačoviča v trenutku izgovorjenih besed že uresničene.

- **združiti vse poslovne funkcije ter strokovni in kadrovski potencial na skupni lokaciji in tako izboljšati organizacijo dela, pretok informacij in komunikacij,**
- **zagotoviti temeljne pogoje za uvedbo izboljšav tehnologij in izvedbo optimirane proizvodnje, vezanih na boljše izkoriščanje vseh vrst energij in celovito obvladovanje stroškov preko vgrajenih nadzornih in informacijskih sistemov,**
- **zmanjšati stroške poslovanja in dvigniti kakovost na vseh ravneh ter povečati produktivnost zaradi bistveno izboljšanih pogojev dela,**
- **zagotoviti prostorske, tehnološke in proizvodne pogoje za doseganje evropskih standardov poslovanja ter obvladovanja tržnih zahtev in s tem povečanja konkurenčne sposobnosti družbe.**

Uresničevati so se pričele že pred približno pol desetletja, ko se je Droga odločila in sprejela strateško usmeritev vodenja politike intenzivnih vlaganj s cilji, da se vložijo ves potencial in kapital v tehnološko posodobitev proizvodnje in obsežno posodobitev celotnega poslovno-proizvodnega sistema. Te odločitve izhajajo iz dejstva, da je Droga do sedaj poslovala na več lokacijah: v Portorožu, Seči, Izoli, Gradišču pri Kozini, Središču ob Dravi in v Ljubljani. Velika dislokacija proizvodnih obratov in razpršenost poslovnih funkcij se je po analizah odražala kot bistvena omejitev pri nadaljnjem uvajanju posodobitev in zagotavljanju pogojev za še večjo konkurenčno sposobnost podjetja, kar postaja vsakodnevna nuja.

Z načrtovano združitvijo poslovno-proizvodne dejavnosti, z izgradnjo centralnega-visokoregalnega skladišča in selitvijo Uprave na skupno lokacijo je Droga želela uresničiti predvsem naslednje strateško-razvojne cilje:

Delniška družba Droga Portorož je v decembru leta 1999 s podpisom pogodb z SCT d.d., IBL sistemi d.d. in dobavitelji tehnološke opreme oddala v izgradnjo kompleks objektov v industrijski coni Izole, ki je namenjen živilsko predelovalni industriji. Vrednost celotne naložbe znaša 45 mio DEM in sodi med največje industrijske naložbe leta 2000 v Sloveniji. Na lokaciji, ki meri 41.254 m², je zgrajenih več objektov nove tovarne v skupni površini 17.811 m². V centralnem delu lokacije je zasnovan sklop proizvodnih objektov. V dvoetažnih proizvodnih montažnih halah, ki obsegajo 12.433 m² uporabnih površin, so nameščene posodobljene proizvodne linije za kavo, čaje in mesni program. V sklopu proizvodnih objektov je zgrajeno tudi popolnoma avtomatizirano računalniško vodeno visokoregalno

skladišče - 1.608 m². Za oskrbo proizvodnje z energijo vseh vrst pa je zgrajen samostojen energetski objekt (1.176 m²). V sklopu tega objekta je nameščen centralni nadzorni sistem, preko katerega se upravljajo in nadzirajo vsi energetski sistemi. Ob proizvodnem objektu je zgrajen še poslovno-tehnološki objekt (984 m²), ki zagotavlja prostore za vse funkcije razvoja in spremljanja kakovosti proizvodnje ter ostale potrebne pomožne prostore (garderobe, jedilnica itd.). Poleg sklopa proizvodnih objektov je zrasla tudi nova poslovna zgradba (2.700 m²).

Načrtovana proizvodnja je stekla po uspešno opravljenem tehničnem pregledu in pridobitvi dovoljenja za pričetek poskusnega obratovanja v prvih dneh marca. Na proizvodnih programih kave in čajev je že dosežena 100%, na mesnem programu pa 85% planirana kapaciteta proizvodnje. Droga Portorož je pri izgradnji nove tovarne namenila posebno pozornost ne samo ekologiji, temveč tudi zunanji ureditvi in videzu celotnega proizvodno-poslovnega kompleksa. Z izjemno skrbnostjo so načrtovali tudi celotno podobo družbe, ki bo odsevala podobo sodobnega, evropsko naravnega podjetja.

G. Matjaž Čačovič je ob otvoritvi povedal: **"Droga si je z novo tovarno zagotovila strateške prednosti pred čedalje večjimi pritiski naraščajoče konkurence in ustvarila čvrste temelje za nadaljno celovito obvladovanje stroškov poslovanja. S strateškim poslovnim načrtom DROGA 2005 pa smo si jasno začrtali nadaljno vizijo razvoja družbe. Temelj naše rasti ostaja izvoz preko Droginih povezanih podjetij, pa tudi nakupi oziroma prevzemi podjetij. Droga tako postaja najpomembnejši slovenski proizvajalec hrane na področju nekdanje Jugoslavije."**

OTVORITEV NOVE TOVARNE

Na svečano otvoritev so bili povabljeni vsi, ki imajo številne poslovne stike z Drogo d.d.: gospodarstveniki, bančniki, politiki.

OTVORITEV NOVE TOVARNE

Šavrinke so gostom pripravile toplel, domač sprejem.

Sanje so se uresničile.....

OTVORITEV NOVE TOVARNE

Ga. Breda Pečan, izolska županja, je izrekla dobrodošlico Drogi in njenim delavcem.

Številnim gostom je spregovoril tudi predsednik vlade, dr. Janez Drnovšek

OTVORITEV NOVE TOVARNE

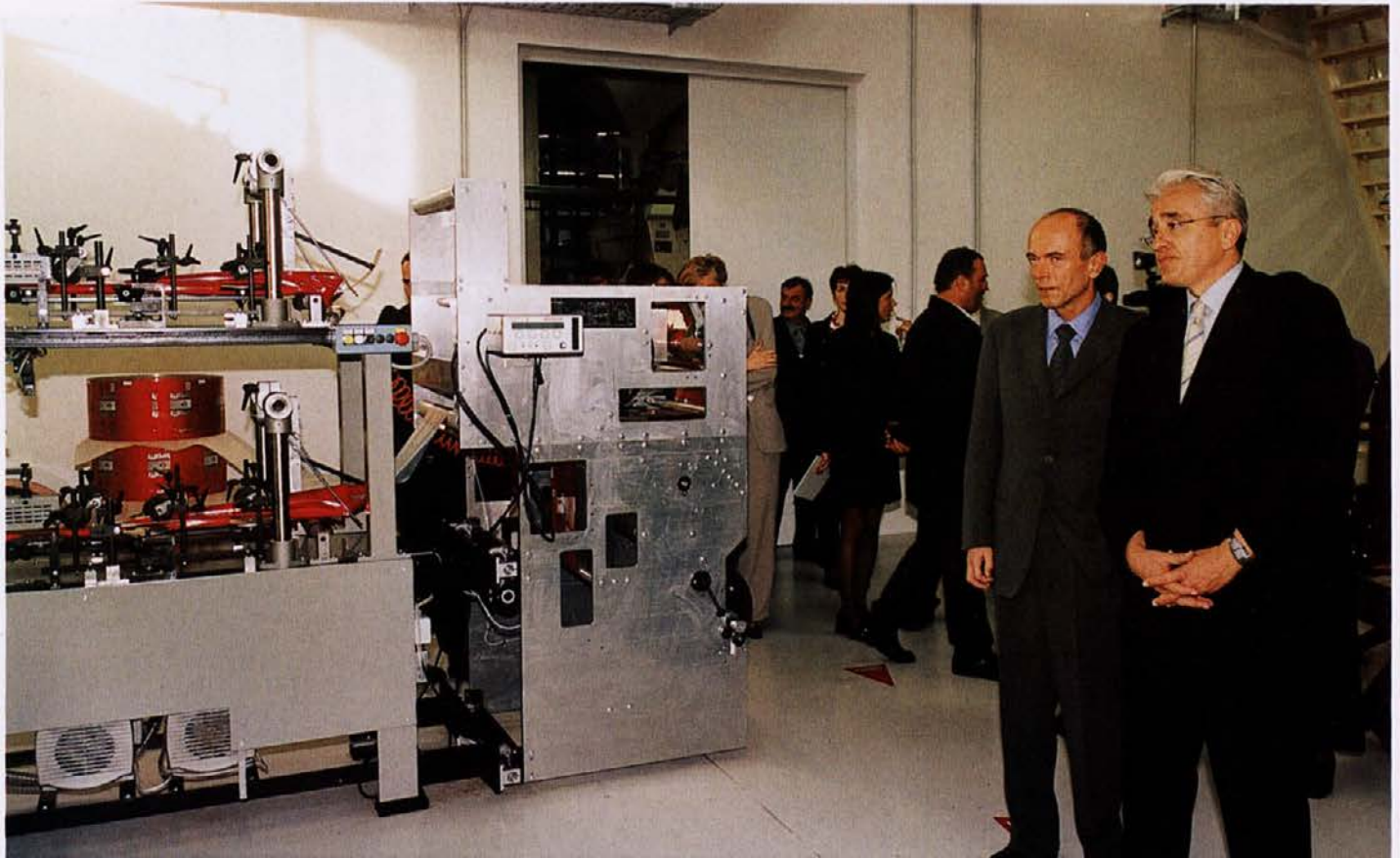
Organizatorji protokola niso pozabili na Drogine znance in so nekatere vključili tudi v program: Anika Hrovat s pesmijo Lahko noč Piran, Andrej Šifrer je zapel s Šavrinkami inu ragazoni. Med gosti pa smo pozdravili tudi Saša Hribarja in Primoža Peterko.

OTVORITEV NOVE TOVARNE

Trak so prerezali: ga. Mirka Potočnik, vodja investicije, g. Čačovič, dr. Drnovšek in g. Virgilio Abramič, vodja vzdrževanja in po delovnem stažu najstarejši delavec v Drogi.

Ugledni gost v proizvodnji kave.

OTVORITEV NOVE TOVARNE

Mnogi so se v Ambasado Gavioli napotili prvič. Med potjo je za ritem poskrbela skupina The Stroj.

OTVORITEV NOVE TOVARNE

Soline tako in drugače: iz rok ge. Vojke Štular, piranske županje in iz rok g. Jankoviča, predsednika Mercatorja.

OTVORITEV NOVE TOVARNE

Med smučarji in košarkaši: g. Tone Vogrinec dir. smučarske reprezentance in g. Vojko Korošec, direktor ŠKL (ki "sprejema" g. Čačoviča v ekipo).

OTVORITEV NOVE TOVARNE

Posebno presenečenje protokolarnega programa v prostorih Gaviolija je bila svetovno znaná skupina The Platters.

OTVORITEV NOVE TOVARNE

Vedno budni nadzorni svet družbe Droga d.d.

Med najbolj zaslužnimi - gospa ing. Mirka Potočnik; družbo ji dela ing. Boštjan Čokl, vodja nadzora gradnje nove tovarne (MPM Engineering, Ljubljana).

OTVORITEV NOVE TOVARNE

V vseh civilizacijah sta bila gospodarstvo in politika tesno povezana; tudi na Drogini otvoritvi sta trčila na nove uspehe...

Utrinek s tiskovne konference ob otvoritvi

CELOVITO OBVLADOVANJE KAKOVOSTI

POSLOVNA ODLIČNOST IN MODELI ODLIČNOSTI (PO DOMAČE)

Organizacije, nagrade, metode, ...vse s podobnimi imeni.

Pomembna vsebina pa se izgubi v megli na poti do končnega uporabnika.

V večini strokovnih prispevkov o poslovni odličnosti izstopajo (ponavadi v krepkem tisku) stavki tipa : **stremenje k poslovni odličnosti je stvar vseh zaposlenih, vsi moramo prispevati svoj delež k mozaiku poslovne odličnosti** ipd.

Besedna zveza **model poslovne odličnosti (in verjemite, da ni edina)** ima pri različnih piscih različen pomen. Uporablja se kot: ime pomembne evropske oz. slovenske nagrade, kot vrsta meril za doseg nagrade, kot metodologija samoocenjevanja (vprašalnik), kot izhodišče za strateške poslovne načrte, kot način primerjanja podjetij... če k temu dodamo še kopico nerazumljivih kratic in nekaj organizacij, povezanih s to besedno zvezo, ki se zaradi praktičnih,

finančnih ali političnih razlogov v nekaterih segmentih delovanja predstavljajo kot eno, v drugih pa kot več konkurenčnih podjetij, je zmeda neizbežna.

Zaradi te zmede lahko postane pomembna in hkrati vsakdanja tema le predmet za redke izbrance, ki večkrat uporabljajo zapletene stavke le zato, da bi temi dodali pridih elitnosti.

Poslovna odličnost je pomemben cilj in priznanje vsem zaposlenim v družbi. Kljub temu pa je celotno dogajanje okoli poslovne odličnosti relativno mlado (vsaj na evropskem nivoju) in hkrati zelo kompleksno, zato je do neke mere tudi razumljivo, da izrazoslovje na tem področju še ni povsem izoblikovano. S poenostavljanjem na tem področju kaj hitro zaidemo v težave, pa vendar...

Za začetek (prav) malo zgodovine

Prva nagrada za kakovost je bila ustanovljena leta 1951 na Japonskem. Imenovala se je po Demingu, ki ga morda poznate po Demingovem krogu (PDCA - Plan, Do, Control, Analyse). Leta 1988 je 14 predsednikov vodilnih evropskih družb ustanovilo **Evropski sklad za upravljanje kakovosti (EFQM)**. Ta sklad je ob podpori še nekaterih drugih organizacij začel razvijati model evropske nagrade za **kakovost**, katere namen je bil in je poudarjanje kakovosti v vseh njenih vidikih ter njen nadaljnji razvoj.

Kaj je model ?

Model je vrsta predpisanih meril. V tem primeru so to merila, ki jih mora organizacija dosegati, da se lahko poteguje za eno od priznanj poslovne odličnosti. Trenutno sta v našem poslovnem okolju najmodernejši dve nagradi: **Evropsko priznanje za poslovno odličnost in Slovensko priznanje za poslovno**

Kadar se vremenu zalomi pri poslovni odličnosti...
Foto Jadran Rusjan

odličnost. Prva temelji na modelu, ki se imenuje **EFQM model poslovne odličnosti**, slovenska inačica tega modela pa je prirejena **za manjša in srednja podjetja** in je osnova za slovensko priznanje.

Od kakovosti k poslovni odličnosti

Kakovost in razvoj kakovosti sta pogoja za poslovno odličnost. Poslovno odličnost pa dosežemo tedaj, ko je kakovost poslovanja na področjih, ki jih zajema model tako visoka, da dosežemo vsa potrebna merila. V novem standardu ISO 9001 : 2000 (ki bo v kratkem izdan) je že vključenih večina meril modela poslovne odličnosti.

Model kot vprašalnik

Samoocenjevanje (z vprašalnikom) je ena ključnih aktivnosti na poti do poslovne odličnosti. Odstopanje od

Trda in spolzka je pot do poslovne odličnosti..

CELOVITO OBVLADOVANJE KAKOVOSTI

modela odličnosti pa lahko uporabimo kot temelj za določitev ukrepov za izboljševanje poslovanja.

Npr. **EFQM model poslovne odličnosti** (na kratko smo ga že predstavili v Našem glasu) sestavlja 9 meril (Voditeljstvo, Politika, Ljudje, Prosesi....) in 32 podmeril. Vprašalnik za samooceno je sestavljen tako, da je samoocena, izražena v točkah, primerljiva z modelom. Vidik, pri katerem ne dosežemo zadostnega števila točk, je treba izboljšati. (OPOMBA: Samoocenjevanje izvedejo običajno direktorji)

Modeli odličnosti in strateško načrtovanje

Modeli odličnosti s svojimi merili predpisujejo strateško načrtovanje, s katerim organizacija določi svoje strategije in cilje (predvsem srednjeročne). Strate-

gije so postavljene na osnovi najboljših dosedanjih praks, tako da vsi izboljšujemo iste vidike poslovanja, pri čemer pa se lahko zgodi, da zanemarimo pomembne vidike, ki so specifični samo za naše podjetje in okolico. To je ena od pomanjkljivosti strateškega planiranja na podlagi modela odličnosti.

Mogoče je sedaj bolj jasno, da je za zasledovanje cilja poslovne odličnosti pomembno sodelovanje, angažiranje in medsebojno razumevanje vseh akterjev poslovnih procesov. Merila poslovne odličnosti je potrebno vključiti v strateške načrte. Z udejanjanjem strateških načrtov pa se bližamo poslovni odličnosti.

Kako pa udejanjamo strateške usmeritve? Ena od metod je **Uravnoteženi izkaz**, ki jo bom (po domače) predstavil naslednjič.

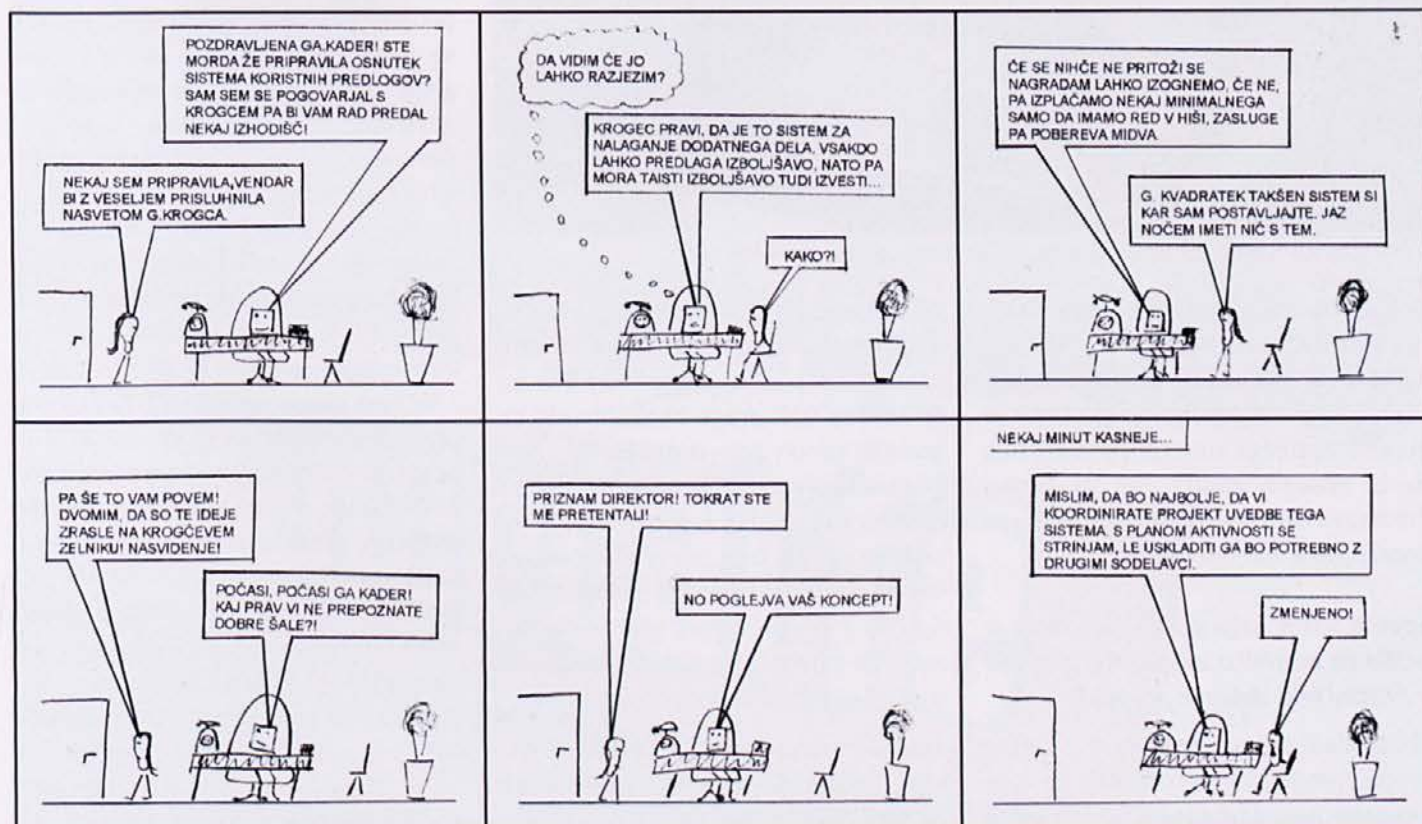
Vasja Rebec

POMEMBNO OBVESTILO

Konec junija 2001 bo potekala druga kontrolna presoja sistema kakovosti ISO 9001 s strani certifikacijske hiše BVQI.

Ker je bila v lanskem letu opravljena samo ena zunanja presoja, bodo zunanji presojevalci bolj natančno in bolj široko pregledali delovanje sistema kakovosti v celotni DROGI. To pomeni, da bodo presojane vse organizacijske enote in vse točke standarda. Istočasno je predvidena certifikacijska presoja sistema ravnanja z okoljem po ISO EN 14001.

Novo avventure frfrastega Kvadrata in podjetnega Krogca

Glavni igralci: KVADRATEK - lastnik firme "Samo da je d.d.", ki nima ISO standarda - 14001; Gospa KADER - vodja kadrovske službe

Se nadaljuje
Tekst in slika Vasja Rebec

POVEZANA PODJETJA

V LETOŠNJO POMLAD JE POGNALA NOVA VEJA NA DROGINEM DEBLU - DROGA EXPORT IMPORT, PRIŠTINA

Nedolgo tega smo na straneh našega glasila že zapisali, da je trg živa stvar, ki se spreminja, se ponavlja, raste in pada, miruje ali pa se obnaša živahno, včasih že kar svojevglavo in nepredvidljivo. Umetnost obvladovanja teh sprememb in spremljajočih okoliščin so pravilne presoje in odločitve; kadar zmanjkuje časa, priskočijo na pomoč izkušnje in intuicija (ali, če vam je ljubše, "žilica"). Vsekakor pa je pri tem strokovnost najbolj nepogrešljiva in Droga zmeraj znova dokazuje, da te lastnosti njenim zaposlenim ne manjka: dokazuje s paleto kakovostnih novih izdelkov, z uspešnimi investicijami ter posodobitvami proizvodnje, dozakuje s položajem na domačem trgu in zadnje čase tudi z ustanavljanjem hčerinskih podjetij v tujini. O najmlajšem teh Droginih poslovnih uspehov, o Drogi Export Import, Priština, smo se pogovarjali z gospodom Davorinom Adlerjem, ki je tudi v tem podjetju prokurist.

Naš sogovornik, gospod Davorin Adler, v svoji portoroški pisarni

Do nedavnega je bil gospod Adler direktor Droginega izvoza in torej obvlada mehanizme spoznavanja novih trgov. Težave ima le s časom: njegov urnik je poln do zadnjega kotička! Toda prošnji, da bi bralcem glasila vsaj na kratko predstavil najnovejšo Drogino poslovno potezo, se je rad odzval.

Seveda nas je najprej zanimalo, kako je prišlo do zamisli o ustanovitvi podjetja v Prištini in g. Adler je povedal:

"Izvoz sledi smernicam uprave, s katerimi so opredeljeni globalni cilji na trgu nekdanje Jugoslavije in po katerih naj bi Droga v teh novonastalih državah postala najmočnejše slovensko prehram-

beno podjetje na ozemlju Balkana. To načelo je bilo pri zamisli o novem hčerinskem podjetju odločilno, bile pa so seveda tudi druge okoliščine, ki so govorile temu v prid. Droga je, žal, izgubila tako imenovano izvozno številko za pašteto za zahodno Evropo (SI-47). Pojavili so se viški tega proizvoda. Ker sem vedel, da je naše blago prihajalo na Kosovo z drugih trgov, sem resno pomislil na možnost neposredne obdelave trga (gre za Prištino z okolico).

Tako sem se odločil za osebni obisk, vzpostavil določene stike s potencialnimi kupci ter ocenil, da se v tem prostoru Droga lahko predstavi s celotnim programom, kar že postopoma dokazuje-

mo. Kosovski trg je po številu prebivalcev primerljiv s Slovenijo, žal pa ne po kupni moči - vsaj ne v tem trenutku. Toda njegov potencial govori v prid resnemu pristopu in sicer na podlagi izkušenj in po modelu hčerinskega podjetja z lastno distribucijo, celotnim programom, marketinško podporo, pri čemer bi postalo podaljšana roka matičnega podjetja. Po obisku smo začeli sodelovati kar z nekaj podjetji, vendar smo so kot partnerja izbrali firmo BUČAJ, s katero smo nato tudi ustanovili mešano podjetje v večinski lasti Droge d.d. Tako se vedno bolj bližamo ciljem uprave glede obvladovanja trga nekdanje Jugoslavije, pri čemer ostaja "bela lisa" samo še Črna gora - pač zaradi trenutnih političnih razmer.

Ne glede na to, da je Kosovo "de iure" še vedno del ZRJ, pa "de facto" v tem prostoru zakonodajo urejajo mednarodne mirovne sile - UNMIK (United Nations Interim Administration Mission in Kosovo - Začasna civilna uprava UN). Ta organ je pravzaprav registriral naše podjetje in postavil nadzor nad poslovanjem; povedali so nam, da je to prvo mednarodno podjetje, registrirano v tem prostoru. Celotni naziv podjetja je DROGA EXPORT IMPORT in ima sedež v Prištini, Železniška bb, kjer je tudi skladišče; skrajšan naziv je Droga Priština. Uradna otvoritev je bila 26. marca s protokolarnim delom v hotelu Grand v Prištini. Med povabljenimi so bili ne le kupci marveč tudi predstavniki lokalnih oblasti in mednarodnih sil. Trenutno so v podjetju redno zaposleni: direktor Fatmir Krasniqi, tajnica, skladišč-

POVEZANA PODJETJA

Poslovni objekt - skladišče - Droge Priština. Od leve proti desni stojijo g. Jusuf Devad, direktor firme Bučaj, g. Davorin Adler in g. Fatmir Krasniqi.

nik in trije delavci in štirje mladi komercialisti, ki istočasno vršijo delo potnikov ter bodo tudi ambulantno prodajali naše

blago - z našimi vozili. Jaz sem v podjetju prokurist (uslužbenec s popolnimi pooblastili - op.a.).

Poslovno sodelujemo s štirimi grosisti: Bučaj-co Priština, Agrokombinat Priština, Albi Commerce Priština in Elkos Peč. Zaradi naše dolgoročne vizije razmišljamo o nakupu skladiščno-prodajnih prostorov in smo že stopili v stik z lastnikom objekta, podjetjem C-Market iz Beograda."

Náš glas: Kakšna je ocena dosedanje prodaje in po katerih proizvodih trg največ povprašuje?

G. Adler: "S pašteto smo že sedaj vodilni na tem trgu. Postavili smo si cilj, da se trdno pozicioniramo tudi z ostalimi blagovnimi skupinami. Zaradi visokih uvoznih dajatev pri kavi in drugih stroškov uvoza razmišljamo tudi o možnosti postavitve pražarne, kjer bi licenčno pražili kavo - vendar bo o tem odločal čas. Moram povedati, da je prisotnost slovenskih prehrabnenih podjetij v tem prostoru dobra, kar dokazuje, da kupci preferirajo slovenske izdelke. Menim,

Utrinek s protokolarnega dela otvoritve v hotelu Grand v Prištini 26. marca letos. Najbrž ste opazili, da gospodom dela družbo rdeč slovenski nagelj.

POVEZANA PODJETJA

Na dober začetek sta si nazdravila g. Jusuf Devad (direktor firme Bučaj) in g. Matjaž Čačovič.

da imamo veliko možnosti tudi s ponudbo pravega čaja - ta pijača je tu tradicionalna. Poskušali bomo nastopiti z našo blagovno znamko."

Naš glas: Kako sprejemajo kupci naše izdelke?

G. Adler: "Odziv je nadvse ugoden, moramo pa se jim čimprej še bolj približati s teksti na embalaži. Do sedaj smo izdelke opremljali s samolepljivimi etiketami, vendar bo treba pristopiti k prevodu ne le celotnih besedil embalaže, marveč tudi nazivov in sloganov."

Naš glas: Kakšni so vaši cilji? Kakšna se vam zdi bližnja bodočnost Kosova?

G. Adler: "Nesporno je, da bo Kosovo še lep čas pod nadzorom mednarodnih sil in da bo torej ta pokrajina imela preferencialni status. Naše podjetje pa načrtuje vstop v vse prodajne sisteme. S kavo bi radi vstopili v segment gostinstva. Načrtujemo trženje komplementarnega programa v dogovoru z multinacionalno NESTLE. Za leto 2001 načrtujemo prodajo blizu 1000 ton proizvodov oziroma približno 5,500.000 DEM - na osnovi cen EXW (franco tovarna). Perspektive imamo vsekakor odlične, veliko pa je seveda odvisno od nas, kako se bomo v prostoru pozicionirali. Prav zato smo izbrali mlad, dinamičen

kader, ki je poleg tega visokošolsko izobražen; predvsem pa imajo vsi izjemno veliko volje do dela in vsak najmanjši uspeh jih silno razveseli!"

Naš glas: Ker brez denarja le ne gre, za konec še to: kako je s plačili?

G. Adler: "Politični in gospodarski položaj je še nestabilen in nedorečen, kar se pozna pri kupni moči prebivalstva. Tveganje pri izterjavi je, zato smo se odločili z manjšimi trgovci poslovati le gotovinsko, pri večjih sistemih pa se

"Izvoz sledi smernicam uprave, s katerimi so opredeljeni globalni cilji na trgu nekdanje Jugoslavije in po katerih naj bi Droga v teh novonastalih državah postala najmočnejše slovensko prehrabno podjetje na ozemlju Balkana."

poslužujemo limitov - odvisno od blagovne skupin. Sicer pa je tržišče Kosova perspektivno, dovoljuje nam plasman celotnega programa. Ocenjujem, da je bila naša odločitev o ustanovitvi podjetja in sistematičnem pristopu pravilna." *Zaščitni znak Droge Pristina je torej optimizem, tisti zdravi, ki mu botrujeta znanje in poslovna resnost ter seveda poznavanje trga in ciljev. Ustanavljanje novih pravnih subjektov ni le dobičkonosna gospodarska poteza ampak je zmeraj tudi zagotovilo, da bo vsaj del lokalnega prebivalstva našel delo, posredno (preko blagovnega prometa) ali neposredno; da bosta delo in ustvarjanje materialnih dobrin vzporedno omogočila tudi razvoj drugih družbenih dejavnosti, ki dvigujejo kakovost življenja.*

Gospodu Adlerju se zahvaljujemo za razgovor in želimo - njemu ter vsej ekipi - kar največ uspešnih poslovnih potez (morda tudi kanček sreče - za dekoracijo...).

Sonja Požar

Foto Dragica Mekis

POVEZANA PODJETJA

TRŽILI BOMO LE DROGINE IZDELKE

Med številnimi znanimi obrazi, ki so bili na svečani otvoritvi Droge tovarne, so bili tudi manj znani a vendarle za Drogo zanimivi in pomembni.

Tu smo srečali g. Fatmirja Krasniqija, direktorja Droge Priština s soprogo. Čas in prilika sta bila skoraj neprimerna za pogovor o načrtih in predvidevanjih v zvezi z novim podjetjem, kljub temu pa smo oddaljenost sedeža vezanega podjetja od matične firme izkoristili kot izgovor za kratek pogovor.

Naš glas: Zakaj ste se odločili za ustanovitev mešanega podjetja v solastništvu z Drogo d.d.?

G. Krasniqi: "To je prvo mednarodno registrirano podjetje na Kosovu, kar predstavlja velik dosežek, saj sta politični in gospodarski položaj v tem prostoru dokaj nestabilna. Kljub temu so razmere za poslovanje tujih podjetij dovolj dobre; s soustanovitvijo podjetja, družba Bučaj z Drogo d.d., smo to želeli dokazati in zagotoviti."

Naš glas: Je podjetje Bučaj uspešno podjetje?

G. Krasniqi: "Pred vojno smo bili med petimi največjimi trgovskimi podjetji v živilski dejavnosti na Kosovu. Bili smo največji kupci pri vseh dobaviteljih. Po vojni pa smo bili prisiljeni poiskati nove partnerje izven Jugoslavije; vzpostavili smo nove kontakte v Sloveniji, Italiji in drugod ter kot družba Bučaj dosegli pri svojih partnerjih dober renome."

Naš glas: V kolikšni meri ste poznali Drogo d.d. oz. njene izdelke?

G. Krasniqi: "Drogo smo spoznali veliko prej, toda zaradi desetletne prepovedi trgovanja s Slovenijo nismo trgovali s slovenskimi podjetji in slovenski izdelki nam niso bili na voljo. Takoj po vojni, pred dvema letoma, ko nam je bilo to omogočeno, smo vzpostavili stike s slovenskimi podjetji. Droginih izdelkov, razen Argete, ki je prihajala na Kosovo z avtobusi in avtomobili, ni bilo na trgu deset let."

Naš glas: Se potrošniki še spomnijo Droginih izdelkov?

G. Krasniqi: "Razen paštete Argeta se morda še spomnijo kave Barcaffa, ki pa je tudi že ušla iz spomina večini potrošnikov. Potrebna bo močna marketinška podpora za priklic. Za potrošnike pa so še zanimivi izdelki riža, Začinka - Maestro mix in čaji."

Gospod Krasniqi s soprogo pred Ambasado Gavioli v Izoli.

Naš glas: S plačili in plačilnimi pogoji nas je seznanil g. Adler, prokurist v podjetju. Kolikšna je kupna moč ljudi na Kosovu?

G. Krasniqi: "Že deset let ni dela v družbenem sektorju. Mi smo se že zdavnaj obrnili k privatizaciji in poiskali dodatne možnosti za zaslužek. Petsto tisoč Albancev s Kosova živi in dela v tujini. Kot se ve, so pri nas družine zelo povezane, in ker je priliv denarja velik, v povprečju prejme vsaka družina tisoč nemških mark na mesec. To omogoča ljudem, da živijo dokaj normalno kljub temu, da na Kosovu ne deluje nobena izmed dejavnosti, ki bi zagotavljala denar."

Naš glas: Kako vpliva na ljudi prisotnost mednarodnih mirovniških sil?

G. Krasniqi: "Sprejeli smo jih prijateljsko, saj so nam pomagali iz predhodne politične situacije v kateri smo živeli in v kateri ne bi mogel živeti nihče drugi. Poleg tega so v KVFOR-u zaposleni številni mladi ljudje, ki prejemajo v povprečju plačo v protivrednosti tisoč nemških mark. To je velika pomoč naši mladini.

Prav tako je veliko mladih zaposlenih v UNMIK-u in v humanitarnih organizacijah, kar pomeni, da se je mladina obrnila k pravemu delu in pravemu načinu življenja."

Naš glas: Poleg Droginih izdelkov, boste v novi firmi morda tržili tudi izdelke drugih slovenskih podjetij?

G. Krasniqi: "Na začetku bomo v Drogi Priština tržili le Drogine izdelke. Vse odločitve se sprejemajo v matični firmi Droga d.d., tudi odločitve o razširitvi programa."

Naš glas: Kaj menite o novi tovarni in kako doživljate današnje dogodke (svečana otvoritev tovarne)?

G. Krasniqi: "V čast mi je, da med svojimi ljudmi predstavljam podjetje kot je Droga d.d."

Navdušenost nad prireditvijo in nekoliko začetniške treme sogovornika sta mi nakazovali, da je pogovor pri koncu. G. Krasniqiju in soprogi sem zaželela vse najboljše in pridružili smo se obiskovalcem Ambasade Gavioli.

Majda Vlačič

KADROVSKE NOVICE

ZAPOSLENOST V MARCU 2001

31. 3. 2001 je bilo zaposlenih 621 delavcev, od tega 294 moških in 327 žensk.

V DROGA d.o.o. BUJE je bilo zaposlenih 28 delavcev, v SOLINE, Pridelava soli, d.o.o. pa 20 delavcev.

Prihodi delavcev:

V marcu smo sprejeli 25 sodelavcev za določen čas.

Odhodi delavcev:

Delovno razmerje je v marcu prenehalo z sodelavkama. Razlog prenehanja je bil potek delovnega razmerja za določen čas in starostna upokojitev.

V APRILU PRAZNUJEJO OKROGLE OBLETNICE

10 - letniki

Mojca KASTELIC iz PC Zlato polje

30 - letniki

Zdenka BLAŽEVIČ iz OE Informatika

Elvira PODGORELEC iz OE Prodaja

NAŠIM SLAVLJENCEM ČESTITAMO
IN NAZDRAVLJAMO OB DELOVNEM JUBILEJU!

Jubilejne nagrade se izplačujejo na osnovi 3. točke 50. člena Podjetniške kolektivne pogodbe družbe.

Kadrovska služba

DOPOLNILO - POPRAVEK

V januarski številki nam jo je zagodel tiskarski škrat. Ker je sodoben in torej predvsem računalniški, zna biti toliko bolj prebrisan, kadar ga hočemo pravočasno razkrinkati. Tokrat si je dovolil tole neslanost: pri člankih "Narava nas je rahlo opozorila" (o povodnji v Začimbi) in "Dobri, stari dedek Mráz" je zatajil avtorstvo. Avtorica obeh omenjenih prispevkov - besedila in slik - je Dragica Mekiš, kateri se uredništvo opravičuje!

Uredništvo glasila

BORZNI KOMENTAR

DIVIDENDE BODO...

Zadnja dva tedna so borzni posredniki, ki sedijo za ekrani borznih trgovalnih postaj, preživeli v zmernem brezdelju, medtem ko smo se analitiki zaposlili z večnim iskanjem razlogov, zakaj se nam še ne spleča obupati nad slovenskim trgom vrednostih papirjev. In eden od prihajajočih razlogov za vsaj kratkoročno vztrajanje na trgu so pričakovane objave sklicev skupščin in predlaganih izplačil dividend. Že nekaj let je namreč možno opaziti, da tržna cena delnice po datumu preseka oz. po izplačilu dividende običajno ne pade za višino izplačane dividende ter da padcu cene zaradi izplačila dividende sledi relativno hiter popravek cene na izhodiščne tečaje. In večja kot je izplačana dividenda v primerjavi s tržno ceno, bolj naj bi se nam splečalo čakati na izplačilo dividend. Seveda, če v tem času ne pride do razprodaj delnic s strani kapitalske in odškodninske družbe oz. če na borzo ne bo zašel tudi kakšen tolar iz naslova plačila za nakup SI.Mobila in iz prevzemne ponudbe za delnice SKB banke (rok za sprejem prevzemne ponudbe se izteče 20. aprila). Kljub pozitivnosti izplačil čim večjega dela dobička v obliki dividend pa se ne morem znebiti občutka, da so dividende večine slovenskih podjetij še vedno bolj oblika zahvale podjetij delničarjem za njihovo sponzorstvo kot pa nagrada za prevzemanje tveganja poslovanja podjetij. To zna veljati tudi za višino dividend, ki jih nameravata v letošnjem letu izplačati Gorenje in Mercator, ki do sedaj nista izplačevala dividend. V teh zadnjih nekaj mesecih, ko parkljevka, slinavka in BSE pečatita usode mnogih evropskih rejcev živine in s tem tudi mesnopredelovalnih podjetij, smo borzniki kar veseli, da indeksa SBI ne sestavljajo delnice podjetij iz te panoge. Trenutno smo tudi veseli, da indeksa SBI ne sestavljajo delnice podjetij iz panog telekomunikacije, mediji in visoka tehnologija, ki prevladujejo v sestavi indeksa NASDAQ kot indeksa delnic t.i. nove ekonomije. Utemeljenost našega veselja kaže tudi spodnja primerjava gibanja nekaterih pomembnejših svetovnih indeksov, ki jih sestavljajo pretežno delnice podjetij t.i. stare ekonomije, v prvem kvartalu tega leta. Vendar ima to naše veselje močan ciničen priokus - indeks SBI je namreč padal tudi v času, ko so spodnji indeksi močno rasli ...

Indeks	Država	4. 1. 01	2. 4. 01	Spr.
NASDAQ	ZDA	2.616,69	1.840,26	-29,7%
DOW JONES	ZDA	10.945,75	9.878,78	-9,7%
DAX 30	Nemčija	6.434,96	5.829,95	-9,4%
FTSE 100	V. Britanija	6.039,90	5.633,70	-6,7%
MIBTEL	Italija	29.172,00	27.413,00	-6,0%
SBI	Slovenija	1.814,66	1.731,14	-4,6%

*Uroš Janževič, finančni analitik
PFC Interfin Koper*

Droga Portorož, Živilska industrija d.d.,
Industrijska 21, 6310 Izola

Na podlagi točke 7.3. statuta družbe Droga Portorož, Živilska industrija d.d.
in na podlagi 66. člena Zakona o trgu vrednostnih papirjev ter Pravil Ljubljanske borze d.d. uprava sklicuje

7. skupščino delničarjev,

ki bo v Portorožu, 31. maja 2001 ob 11. uri v prostorih hotela Metropol.

Dnevni red:

1. Otvoritev skupščine, ugotovitev sklepčnosti in izvolitev delovnih teles skupščine.
2. Potrditev dnevnega reda.
3. Sprejem letnega poročila za leto 2000.
4. Sprejem sklepa o uporabi dobička, izplačilu dividend in udeležbi uprave in nadzornega sveta na dobičku za leto 2000.
5. Sprejem sklepa o spremembah Poslovnika o delu skupščine delničarjev družbe Droga d.d.
6. Sprejem sklepa o višini sejnine za člane nadzornega sveta.
7. Sprejem sklepa o spremembah oz. dopolnitvah statuta družbe.
8. Sprejem sklepa o imenovanju revizorja.

Predlogi sklepov:

1. Sklep k tč. 1.: Izvolijo se delovna telesa skupščine.
2. Sklep k tč. 2.: Potrdi se predlagani dnevni red.
3. Sklep k tč. 3.: Sprejme se letno poročilo za leto 2000.
4. Sklep k tč. 4.: Sprejme se sklep o uporabi dobička, izplačilu dividend in udeležbi uprave in nadzornega sveta na dobičku za leto 2000.

Čisti dobiček iz leta 2000 v višini	1.505.353.070 SIT ostane nerazporejen
Za izplačilo dividend se nameni	459.498.000 SIT,
tako da znaša bruto dividenda	1.625 SIT
Za udeležbo uprave in nadzornega sveta na dobičku se nameni	9.790.000 SIT
od tega za udeležbo uprave	4.400.000 SIT
za udeležbo članov nadzornega sveta	5.390.000 SIT

Družba bo za namene izplačil porabila sredstva nerazporejenega revaloriziranega dobička iz leta 1997 in 1998.

Dividende se izplačajo v roku enega meseca po skupščini. Dividenda pripada delničarjem, ki so na dan 4.6.2001 vknjiženi kot imetniki delnic pri Centralni klirinško depotni družbi d.d..

5. Sklep k tč. 5.: Sprejmejo se spremembe Poslovnika o delu skupščine delničarjev družbe Droga d.d..
6. Sklep k tč. 6.: Sprejme se predlagana sejnina za člane nadzornega sveta, in sicer 65.000 SIT neto za predsednika in 40.000 SIT neto za člane.
7. Sklep k tč. 7.: Sprejmejo se spremembe oz. dopolnitve statuta družbe
8. Sklep k tč. 8.: Za revizorsko hišo se imenuje družba K.P.M.G. Slovenija d.o.o..

Predlagatelj sklepa o imenovanju revizorja je nadzorni svet, v ostalih primerih pa uprava in nadzorni svet družbe.

Čas zasedanja: Skupščina je sklicana za 31. 5. 2001 ob 11. uri. Če ob prvem sklicu ni dosežena sklepčnost, se ponovno zasedanje skupščine določi za 31. 5. 2001 ob 14. uri. Na ponovnem zasedanju skupščina veljavno odloča ne glede na višino zastopanega osnovnega kapitala.

Pogoji udeležbe: Skupščine se lahko udeležijo vsi delničarji, v korist katerih so delnice družbe na dan 25.05.2001 vknjižene na računu vrednostnih papirjev, ki se vodi pri Klirinško depotni družbi oziroma njihovi pooblaščenec ali zakoniti zastopnik. Glasovalno pravico lahko uresničuje le tisti delničar oziroma zanj njegov pooblaščenec ali zakoniti zastopnik, ki je najkasneje 3 dni pred zasedanjem skupščine družbi pisno prijavil svojo udeležbo. Prijava udeležbe je pravočasna, če na sedež družbe prispe do 25.05.2001. Pooblaščenec delničarja mora k prijavi udeležbe priložiti tudi pisno pooblastilo, če le-to ni shranjeno pri družbi.

Gradiva: Gradivo k posameznim točkam dnevnega reda je na vpogled v času od 30.04.2001 dalje na sedežu družbe, vsak delovni dan od 8. do 12. ure.

DROGA d.d.
Uprava družbe

Opomba: Skladno z 287. členom ZGD Vas obveščamo o sklicu skupščine, dnevnem redu in predlaganih sklepih, ki so bili objavljeni v Uradnem listu RS, št. 29/01, z dne 20. 4. 2001 in v dnevniku Delo istega dne.

DOBRO JE VEDETI

POGOJI UPOKOJEVANJA V LETU 2001

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je v veljavi že drugo leto. Kot vemo, se pogoji za pridobitev pravice do starostne pokojnine v prehodnem obdobju spreminjajo vsako leto. Poglejmo, kateri pogoji bodo morali biti izpolnjeni, če se bomo želeli upokojiti v letu 2001:

MINIMALNI POGOJI ZA UPOKOJITEV

Ženske

Pokojninska doba	Starostna meja
35 let	53 let 8 mesecev
20 let	58 let 8 mesecev
15 let	60 let 8 mesecev

Moški

Pokojninska doba	Starostna meja
40 let	58
20 let	63
15 let	65

ZNIŽANJE STAROSTNE MEJE NA RAČUN STARŠEVSTVA

Pravico do znižanja starostne meje na račun posameznega otroka lahko uveljavi le eden od staršev. Pravico do izbire ima mati.

Zavarovanka si bo lahko gornjo starostno mejo (tabela 1) na račun starševstva v letu 2001 znižala:

Za enega otroka 1 mesec	Starostna meja po znižanju 53 let in 7 mesecev
Za dva otroka 2 meseca 15 dni	Starostna meja po znižanju 53 let, 5 mesecev in 15 dni
Za tri otroke 4 mesece 15 dni	Starostna meja po znižanju 53 let, 3 mesece in 15 dni
Dodatek za četrtega in naslednje otroke 2 meseca in 15 dni	

ZNIŽANJE STAROSTNE MEJE ZARADI VSTOPA V ZAVAROVANJE PRED 18 LETOM STAROSTI

V letu 2001 se ne upošteva.

Foto Dragica Mekiš

DOLOČANJE POKOJNINSKE OSNOVE

Izračun pokojninske osnove se opravi na podlagi 11- letnega (NE VEČ 10-LETNEGA) najugodnejšega zaporedja povprečnih plač od 1.1.1970 dalje.

ODMERA POKOJNINE

Starostna pokojnina se odmeri od pokojninske osnove v odstotkih, glede na dopolnjeno pokojninsko dobo. Po 1. 1. 2000 je leto zavarovalne dobe vredno 1,5% (do 31. 12. 1999 2%).

Primer: Zavarovanka je do 31. 12. 1999 dopolnila 30 let pokojninske dobe, od 1.1.2000 do upokojitve pa bo dopolnila še 5 let pokojninske dobe.

Pokojnina se ji odmeri v višini 75 odstotkov pokojninske osnove na podlagi pokojninske dobe do 31. 12. 1999 in v višini 7,5 odstotka pokojninske osnove na račun petih let pokojninske dobe, ki se upoštevajo po novi lestvici. Skupna odmerna stopnja je 82,5 % pokojninske osnove.

Iz gornjega primera vidimo, da ženska ob tem, da izpolni 35 let pokojninske dobe ne doseže več 85% pokojninske osnove, ampak se bo ta procent vsako leto manjšal - enako velja za moške.

Foto Dragica Mekiš

DOBRO JE VEDETI

Reforma našega pokojninskega sistema torej že teče, zato je prav, da se z njenimi značilnostmi vsi čim prej in čim bolje seznanimo, kajti eden njenih najpomembnejših poudarkov je ta, da bomo morali za pokojninske "priboljške" poskrbeti sami.

V oktobrski in novembrski številki Našega glasa smo že podrobno predstavili novo obliko zavarovanja, prostovoljno pokojninsko zavarovanje, ki naj bi nadomestilo zmanjšanje pravic iz obveznega zavarovanja. Spomnimo se, da premijo za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje lahko vplačuje delavec sam, lahko pa jo (delno ali v celoti) zanj plačuje delodajalec.

V želji, da bi bili delavci temeljito informirani o novi obliki zavarovan-

Foto Dragica Mekiš

ja, je v marcu strokovna služba pripravila seminar za člane sveta delavcev in sveta sindikata. Potem ko

je predavatelj g. Jurij Srhoj temeljito predstavil temo, se je razvila živahna razprava, katere zaključek je bil, da bo varčevati za starost treba, najprimerneje v okviru kolektivnega zavarovanja, saj so tako koristi za posameznika in za podjetje največje - na to pa mora pristati najmanj 66% zaposlenih.

V aprilu je bila imenovana delovna skupina (imenovala sta jo uprava in svet delavcev), ki bo proučila načine financiranja kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja in pripravila predlog o načinu uvedbe zavarovanja.

Marjeta Koštomaj-Pokleka

Foto Dragica Mekiš

SVET DELAVCEV

NAJVEČ POZORNOSTI VARSTVU PRI DELU

Svet delavcev je na 18. redni seji največ pozornosti posvetil varstvu pri delu v naši družbi. Na dnevnem redu je namreč bilo poročilo o varstvu pri delu v lanskem letu.

Nezgode pri delu v DROGI so se v letu 2000 v primerjavi z letom poprej zmanjšale za pet primerov. Leta 1999 smo doživeli 17 nezgod pri delu in 2 na poti na delo, v letu 2000 pa 12 nezgod pri delu in 5 nezgod na poti z dela ali na delo. Dejstvo, da se nezgode zmanjšujejo, pa nas nikakor ne sme uspravati pri nadaljnji skrbi za varstvo pri delu. Tako je svoje poročanje strnil tudi strokovni sodelavec za varstvo pri delu, gospod Albert Suban, ki se je seje SD udeležil in poročal o tej problematiki.

“Osnovna problematika varstva pri delu v DROGI je še vedno ta, da vodje ne izvajajo dosledno zakonsko predpisane strokovnega nadzora nad delavci iz področja tako varstva pri delu kot tudi požarne varnosti, pač pa se zadovoljijo z razdelitvijo dela in kontrolo količine opravljenega dela,” je zapisano v poročilu.

Ne glede na zadolžitve vodij moramo vedeti, da smo sami sebi prvi varovalci varnega in zdravega dela. Marsikdaj vemo, kaj bi morali narediti in kako se varovati, pa tega ne naredimo.

Svet delavcev pa je precej časa posvetil tudi novostim, novemu **Zakonu o varnosti in zdravju pri delu**, ki prične v celoti veljati julija letos.

Po novem zakonu so določila zakona dolžnosti delodajalca in pravice zaposlenega. Delodajalci morajo delavce, oziroma njihove predstavnike, v DROGI je to svet delavcev in sindikata, o vseh vprašanih varnosti in zdravja pri delu obveščati, se z njimi posvetovati ter soodločati.

Nehote so na dan prišle že prve novice o pogojih dela v novi tovarni, ki žal niso spodbudne, a o tem bomo govorili naslednjič. Do takrat pa vas prosimo, da SD obveščate o vsem, kar vas moti pri dejavnostih, ki močno vplivajo na varno in

zdravo delo. Ko govorimo o NOVI TOVARNI, pa seveda moramo upoštevati dejstvo, da nas marsikdaj novosti sprva zelo motijo, sčasoma pa se nanje privadimo in ugotovimo, da ni tako hudo.

V naslednjih vrsticah pa želimo opomniti na novosti iz Zakona o varnosti in zdravju pri delu, čeprav smo pred dobrim letom posvetili temu področju celo revijo.

OBVEZNOSTI DELODAJALCA DO SVETA DELAVCEV IN SINDIKATA

- delodajalec mora delavcem ali njihovim predstavnikom omogočiti sodelovanje pri obravnavi vseh vprašanj, ki zadevajo zagotavljanje varnega in zdravega dela,
- delodajalec mora svetu delavcev in sindikatu posredovati IZJAVO O VARNOSTI Z OCENJEVANJEM TVEGANJA, kar pomeni izdelati dokument, v katerem delodajalec določi način in ukrepe za zagotavljanje varnosti pri delu, pri čemer velja, da je postopek in način izdelave izjave o varnosti z ocenjevanjem tveganja določen s posebnim izvršilnim predpisom,
- svetu delavcev in sindikatom mora delodajalec posredovati POROČILO O STANJU VARNOSTI IN ZDRAVJA PRI DELU TER O IZVEDENIH VARNOSTNIH UKREPIH, ki ga sicer pripravi le na zahtevo inšpekcije,
- svet delavcev in sindikate mora seznanjati tudi z evidencami, ki jih vodi - kot so evidence o raznih škodljivostih za zdravje in varnem delu, o periodičnih preizkusih in pregledih delovne opreme in drugih sredstev za osebno varnost pri delu, o oprav-

ljenem usposabljanju, o zdravstvenih pregledih, o poškodbah pri delu...

- delodajalec mora svet delavcev in sindikate obveščati o ugotovitvah organov nadzora (inšpekcij) in seveda o sprejetih ukrepih s tem v zvezi.

Svet delavcev je z zadovoljstvom sprejel odločitev uprave da prične z aktivnostmi za sklenitev DODATNEGA POKOJNINSKEGA ZAVAROVANJA za vse zaposlene v DROGI d. d.

Uprava je imenovala delovno skupino za to zelo pomembno in zahtevno nalogo. V to skupino je svet delavcev imenoval za svojega predstavnika Damirja Čendaka.

Svet delavcev ob tej priliki priporoča vsem zaposlenim, da se seznanijo (tudi v Našem glasu piše) o tej izredno pomembni zadevi, ki pomeni skrb za prihodnost ali višjo pokojnino.

Svet delavcev tudi toplo priporoča, da zaposleni izrazijo svojo voljo ZA sklenitev dodatnega pokojninskega zavarovanja, saj delodajalec lahko slednje uresniči le, če je vsaj 66 % zaposlenih strinja s to obliko varčevanja za starejše dni.

Tekst in slika Dragica Mekiš

DELO - POČUTJE - ZDRAVJE

PRAZNA VREČA NE STOJI POKONCI (O prehrani med delovnim časom)

Hrana je zdravje, zdravje je hrana. Prehranjevanje živih bitij je nekaj samoumevnega in tega ni treba dokazovati. Prehranjevanje ima določene cilje. Nekateri načini prehrane pa imajo posledice, ki niso načrtovani cilji. Čeprav sprva nevidne, posledice nepravilne prehrane sčasoma povzročijo bolezni, zaradi katerih pride tudi do odsotnosti z dela, še večkrat pa do manjše uspešnosti pri delu.

Organizem uporablja hrano v več namenov. Za energijo kot glavni "motor" v telesu, za obnavljanje celic v mišicah ter v vseh telesnih organih in nenazadnje za funkcioniranje živčnega sistema.

Za delovanje vseh treh (zelo na kratko zapisanih) funkcij mora naša prehrana vsebovati ogljikove hidrate, beljakovine in vitamine.

Na starih, preprostih ognjiščih so nastajale narodne specialitete...

Vsaka razvojna doba civilizacije zahteva nove vrste hrane. Posameznik, njegov poklic in dejavnost zahtevajo vsebinsko raznoliko hrano. Pri nas se mora taka raznolikost kazati pri malicah. Več različnih jedilnikov v našem primeru (DROGA d. d.) je nujnost, saj v družbi opravljamo dokaj različne vrste del. Seveda ostaja najbolj pomembno za primerno prehrano to, da so živila sveža, da se hrana kuha in uživa v najkrajšem času.

Osebnost sem bila vedno prepričana, da ni **topla malica tista prava** hrana, ampak da je za malico, ki jo moramo zaužiti med trajanjem delovnega časa,

potrebna **primerna hrana**. Zaposleni v DROGI na Obali smo že nekaj let brez organizirane malice med delovnim časom. Marsikdo med nami se je odvadil karkoli jesti pred popoldanskim kosilom, mnogi smo malico improvizirali in pojedli jabolko, spili kavo ali pokadili cigareto.

V GOSADU in ZLATEM POLJU imajo organizirano prehrano, v Ljubljani bo na Prečni verjetno kmalu organizirana, v skladišču na Brnčičevi pa je ni. **V novi tovarni v Izoli pa nam v novo jedilnico družba EUREST d. o. o. s sedežem v Izoli, že dovažata dopoldansko in popoldansko malico.**

Na razpolago imamo tri jedilnice in upam si trditi, da bo vsakdo med nami

našel enega, ki bo ustrezal potrebi njegovega organizma in dela, ki ga opravlja. Le navaditi se bo treba, kar pa nam ne sme biti pretežko, če smo razumeli zgornje vrstice.

Jedilnica ni prevelika, je pa zelo svetla, prijetnih svežih barv in tudi lepo opremljena.

Imamo priložnost, da nova jedilnica postane prostor naših srečanj, prijaznih izmenjav kakršnihkoli mnenj, sporočil, veselih dogodkov... Skratka, priložnost, da novi jedilnici v novi tovarni DROGA d.d. v Izoli damo vsebino, ki bo olajšala delovne dneve.

Tekst in slika Dragica Mekiš Podnapisi S.P.

KOTIČEK KAR TAKO

"In v katerem marketu, praviš, imajo najboljšo pasjo radost?"

NOVICE IZ PC GOSAD

MORAMO KONČATI...

V PC Gosad smo začeli z **računalniškim tečajem** programa Lotus. Tečaj smo načrtovali že lani, vendar ga takrat zaradi predavateljve in naše zasedenosti nismo realizirali. Od 13 prijavljenih se nas je v prvi skupini zbralo 5, ostali bomo program spoznali z drugo skupino. Prva skupina udeležencev: Ljudmila Jakl, Olga Ploh, Zdravka Žibrat, Igor Cvetko in Danica Krajnc.

Rudi Lukačič letos zaključuje 4. letnik srednje strojne šole v Ormožu.

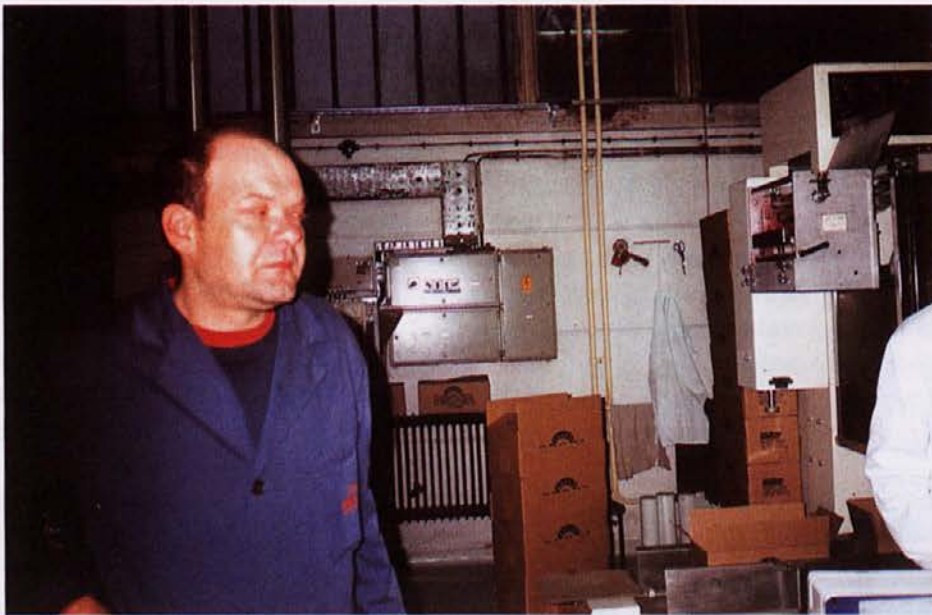
Poleg njega obiskuje to šolo še en naš sodelavec, **Srečko Dečko**. Oba sta zelo pridna, redno opravljata izpite in se bližata koncu "občasno tudi mučnega obdobja". Vsaka šola je po svoje zahtevna, posebno, če se vanjo vrneš po 20 letih dela. Rudi se je namreč po skoraj 20 letih odločil dokončati srednjo šolo. Po poklicu je avtomehaničar. V PC Gosad se je zaposlil že leta 1982. Počel je maršikaj: od vratarja, skladiščnega delavca, viličarista, avtomehaničarja, pomočnika v živilstvu do strojnika

linije. To delo je vedno želel opravljati, saj rad popravlja stroje in jih vodi.

Ko sem ga vprašala, kako mu gre šolanje, je povedal, da si resnično želi konca šole, ker se je po toliko letih naporno vrnil v šolske klopi in h knjigam. Priznal je, da je v 3. Letniku že skoraj obupal in hotel vse pustiti, vendar ga je ustavila misel, da se je za to sam odločil in da mu tudi Droga in PC Gosad finančno pomagata. Moram dokončati, si je rekel, in tako je danes pred koncem.

Medtem, ko sva se pogovarjala, je delal na pakiranju sladkorja v manjše vrečke, kjer mu je pomagala gospa **Anica Čurin**. Dejala je, da je dela dosti, saj se bližajo velikonočni prazniki in je potreba po sladkorju večja.

Rudiju želimo, da bi uspešno opravil zaključne izpite in dosegel svoj cilj.

Rudi Lukačič s sodelavkama med pakiranjem sladkorja.

UTRINEK

Sodelavka Ana Kreč med pakiranjem limone.

NOVICE IZ PC GOSAD

OTROCI NA OBISKU

Ob materinskem dnevu so nas 23. marca obiskali najmlajši krajani Središča. Prišli so zelo mali, mali in malo večji v spremstvu vzgojiteljic. Zapeli in deklamirali so nekaj pesmic in vsaki od nas izročili narciso, ta prelepi pomladni cvet. Marsikatero oko se je orosilo, tako je bilo lepo in prisrčno.

SODELAVCI, KI SO SKORAJ NAŠI

V PC Gosad nam toplo malico pripeljejo iz kuhinje "JERUZALEM" Ormož. Pripelje jo in nam jo tudi razdeli prijazna gospa **Minka Kurmer**. Gospa Minka opravlja poklic kuharice že skoraj 30 let in to ves čas v istem podjetju. Sama je povedala, da jo ta poklic veseli, da se sicer v podjetju ob vedno novih ljudeh srečuje tudi s težavami, da pa se z dobro voljo lahko vse uredi. Dobro voljo kar izžareva. To in veselje do kuhanja je podedovala po

materi. Rodila se je na kmetiji, kjer so bili trije otroci, ona je bila drugorojenka. Pred kratkim je postala babica in to jo je še posebej osrečilo. Gospo Minko imamo za svojo, saj že nekaj let kuha tudi za nas. In razume nas tudi takrat, kadar nismo najbolj zadovoljni s hrano, pa zato malo "zagodrnjamo".

Skoraj naši pa so tudi drugi sodelavci, ki niso vedno zaposleni pri nas: čistilke in čuvaji tovarne. Vsi so prijetni, zato se z njimi radi srečujemo.

NAŠI OBIČAJI

Čas pomladi je čas prebujanja narave, čas opravih na poljih in vrtovih. To pa je tudi čas raznih običajev in sejmov. Že leta 1854 je takratno trgovsko ministrvo v sodelovanju z notranjim ministertvom Središčanom dovolilo naslednje sejme:

prvi ponedeljek po beli nedelji, drugi na Leopoldovo 15. novembra, tretji v po-

nedeljek pred binkoštni in četrti na Jurjevo 24. aprila. Če je bil kateri od teh dnevov nedelja ali praznik, se je sejem prenesel na naslednji dan.

Danes imamo v Središču ob Dravi 4 sejme: na Jedrtino 15. 3., na dan sv. Pankracija 12. maja, na Jernejevo in na Leopoldovo. Ti sejmi so navadno slabo obiskani, kar so predniki deloma sami zakrivali s svojim obnašanjem do tujih trgovcev. Leta 1889 je občinski odbor

sklenil, da se živinski sejem za nekaj časa opusti, vendar dovoljenje pridrži. V Grabah imajo na Valentinovo 14. februarja sejem, ki se sme šteti za boljši sejem. Sedaj poskuša Turistično društvo Središče obuditi nekaj teh sejmov, ki pa še zdaleč niso tako dobro obiskani, kot so bili nekoč. Škoda.

NAŠI PREDNIKI SO ZNALI ŽIVETI DRUŽABNO, TUDI NA SEJMIH.

Tekst in slike Danica Krajnc

NOVICE IZ PC ARGO IN ZAČIMBA - ŠE ZADNJIČ

ZADNJA VEČERJA V ARGU

ARRIGONI Izola. Tovar­na v starodavnem mestecu, ki je bilo nekoč otok. Kasneje je postalo polotok. Kako takemu delu zemeljske obale dati ime, če ne I s o l a - ime, ki je še eden od pomembnih dokazov o avtohtonosti prvobitnih prebivalcev Italov... Italijanov.

Kakorkoli že, sčasoma je Isola postala tudi Izola. In v Izoli je zrasla tovarna ARGO. Prvi pojem za instant juho, ARGO JUHO. Kasneje se je argo juhi pridružilo še precej novih prehrab­nenih izdelkov. Stroji v Argu so tekli kar 118 let. Če ne verjamete, lahko vprašate Rikija, ki je živa legenda o daljnih preteklih dogodkih.

A nič ni večno, in tako se je zgodilo, da je v ARGU prišlo do zadnje večerje... V nedeljo, 1. aprila (le kdo bo verjel, da je bilo res?) se je ustavil še zadnji stroj, skuhan, začinjen, zapakiran je bil zadnji ragu z mesom, zadnja pločevinka! Istega dne dopoldne pa je bila zapakirana še zadnja pašteta v tovarni ARGO.

Vhodne stavbe v ARGU izgledajo kar veličastno, toda čez nekaj dni bo tovarna samevala. Vse, kar se neizbežno dogaja med ljudmi - sodelovanje, pogovori, zamere-odmere, ljubezen, bo zamrlo. Jutri ali pojutrišnjem bo na tem prostoru nekaj drugega. Drugi ljudje, ki ne bodo kuhali in pakirali ragujev, paštet, argo juh... bodo pa, kot smo mi, delali, se žalostili, veselili. In prav je tako. Življenje mora teči dalje.

Zdenka - z nasmehom na ustih, z jokom v srcu, pospravlja zadnjo maso raguja. Vendar pa, tam gori na hribčku stoji nova tovarna. Res se je moramo še privaditi, a jutri je nov dan...

DROGA

NOVICE IZ PC ARGO IN ZAČIMBA - ŠE ZADNJIČ

Miki ponosno drži v roki zadnjo pločevinko raguja. V njej so ta hip strnjeni vsi lepi spomini na delo v ARGU. In tako bo posej, lepi spomini se bodo preselili z nami, drugačni pa naj ostanejo za vedno tu.

V trenutkih, kljub dobri volji, ni šlo brez otožnosti. Zadnje druženje na tem delovnem mestu je marsikomu orosilo oči, a kot že rečeno, jutri je nov dan! Nov dan pa prinese nove upe, nova veselja in...

Skupaj z argovci se je družila še zadnji dan v ARGU: Dragica Mekiš

PC Začimba zadnjikrat: prvi stroji so odšli...

...zadnji stroji so odšli...

INFORMATIKA

HROŠČI, VIRUSI IN DRUGA INFO-FAVNA

Pozdravljeni.

V aprilski izdaji glasila "Naš Glas" vam bomo poskušali prikazati oz. opisati naslednje :

- prvi del članka bo namenjen novostim, ki so bile prikazane na največjem sejmu informatike v svetu, to je na sejmu CeBit 2001
- v nadaljevanju bomo prikazali izsledke testiranja drugega predstavnika malih "Handheld" PC-jev z imenom HP Jornada 720
- zaključek pa bo posvečen enemu od trenutno perečih problemov, s katerimi se ukvarjamo, in to so računalniški virusi

Povzetek novitet s sejma CeBit 2001

Največji računalniški sejem na svetu, CeBit, je vsako leto znanilec tehnologij in rešitev, ki prihajajo na tržišče v bližnji prihodnosti.

Letošnji je potekal v znamenju mobilnih rešitev in komunikacij, s katerimi naj bi proizvajalci prebrodili težave, ki tarejo računalniško industrijo.

Letošnji CeBit je potekal v znamenju mobilnega računalništva (predvsem ročnih računalnikov) in brezžičnih komunikacij. Ročni računalniki so bili v ospredju prav pri vseh proizvajalcih, od tistih že uveljavljenih do nekaterih povsem novih. Na prvem mestu je podjetje Palm, ki je na sejmu predstavilo nova modela M105 in M505, slednji pa se lahko pohvali z barvnim zaslonom z novo tehnologijo (refleksivni zaslon), kljub majhnim meram, primerljivim z dosežanim modelom Palm V, pa je zmog-

ljujejši in precej bolj razširljiv. Palm je na vso moč podprl razširitvene kartice (za zdaj le pomnilniške) tipa SD, ki so dimenzijsko najmanjše, obenem pa tudi najcenejše. Videti je bilo tudi nove Handspringe, vključno z lahkim modelom Visor Edge, ter Sonyjev Clie.

Med računalniki z Windows CE sta nekaj novosti prikazala Hewlett-Packard (model Jornada 525, doslej najcenejši barvni HP-jev ročni računalnik, Jornada 710, novi model s tipkovnico) ter Compaq (iPaq PocketPC s kar 64 MB RAM), svoj vstop na to področje pa je napovedal tudi Fujitsu Siemens, ki bo svoj model predstavil poleti. Druge kazali zgolj prototipe. Podobno velja za ročne računalnike, ki naj bi uporabljali za delovanje Linux (Acer, Sharp ...). Kot kaže, razvoj še poteka. Mnogi čakajo na Toshiba, ki se menda ukvarja s prototipi z vsemi tremi glavnimi platformami (Windows CE, PalmOS, Linux), dokončna odločitev pa še ni padla. Tudi HP razmišlja o ročnih računalnikih, ki ne bi uporabljali le Windows CE.

Na CeBitu 2001 pa so poleg ročnih računalnikov dvoma pritegnile brezžične in mobilne komunikacije. Vsi glavni ponudniki mobilnih telefonov (Nokia, Ericsson, Motorola) so prikazali nove modele, med katerimi sta dve glavni novosti - podpora za hitrejšo prenoso podatkov GPRS ter brezžične komunikacije z drugimi napravami prek vmesnika bluetooth.

Ročni računalnik HP Jornada 720

Ročni računalnik HP Jornada je dovolj majhen za vsak žep. S priloženo baterijo lahko nemoteno delate več kot 8 ur, če vaše delo zahteva daljše delovanje, pa razširitvena baterija omogoča nemoteno delo do 24 ur brez ponovnega napajanja. Poleg ostalega **omogoča hiter prenos podatkov** z vašim namiznim PC-jem, za kar pa je potreben ustrezen program. V verziji, ki jo imamo na testiranju, so bili že instalirani in delujoči vsi office produkti (Pocket Word, Excel, PowerPoint, Access) ter vsa orodja **za komunikacijo z zunanjim svetom** (modem z hitrostjo **do 56 kbs**, Outlook produkti, kot so Inbox, Internet Explorer,..).

V računalnik sta vključena mikروفon in zvočni predvajalnik, tako da si lahko posnamemo razne pogovore in jih kasneje v miru poslušamo. Omogoča tudi instalacijo ICA - vmesnika, s katerim lahko dostopamo do vseh Droginih poslovnih aplikacijah.

Računalniku je priložena dodatna HP programska oprema, s katero se lahko npr. izračuna mesečne anuitete bančnih plačil itd..

Značilnosti, s katero a prednjači na svojem področju pa je **ekran na dotik oz. izbor preko peresa**. Preko njega lahko uporabnik brez težav dostopa do željenih programov, ker je operacijski sistem (berl Windowsi), s katerim razpolaga HP zelo podoben operacijskim sistemom, ki delujejo na navadnih računalnikih.

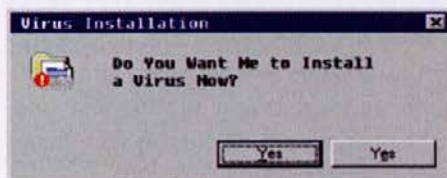
Povzetek: Računalnik Hewlett Packard 720 je predstavnik rastočega trga ročnih "Handheld" računalnikov. Uvršča se v segment računalnikov **predvidenih za vodilne delavce**, saj je s svoji-

INFORMATIKA

mi lastnostmi in možnostmi lahko zelo učinkovita zamenjava za ostareli **način zapisovanja** povzetkov sestankov, domenkov, v skrajnem primeru pa se ga lahko uporablja tudi kot zamenjavo za navaden osebni računalnik.

Lastnosti računalniških virusov

Še pred nekaj leti so se uporabniki računalnikov z virusi okuževali večinoma s prenašanjem disket in s kopiranjem datotek v krajevnih omrežjih. Danes potekajo glavne poti za širjenje virusov po internetu. Nekateri virusi so le nadležni, drugi pa so za delovanje računalnika in podatke na diskih prav neverjetno nevarni.

Primer opozorila poslanega s strani virusnega programa

Če razmišljamo o varnosti podatkov, se je obdobje "romantike" končalo leta 1986, ko so se pojavili prvi računalniški virusi za

osebne računalnike. Takrat se je začela vojna, ki traja še danes in poteka med dvema skupinama računalniških programerjev: v prvi so številni anonimni zlonamerni zanesenjaki, ki poskušajo napisati čimbolj skrivnostne in pogosto tudi čimbolj smrtonosne programčke, v nasprotni skupini pa so poklicni programerji, zaposleni v računalniških podjetjih, ki mrzlično ustvarjajo čimbolj neusmiljene iztrebljevalce teh programčkov.

Računalniški virusi predstavljajo eno od največjih groženj za varnost in zasebnost računalniških informacij.

Računalniške programe, ki so namenoma napisani za ustvarjanje škode, delimo v štiri osnovne skupine.

To so računalniški virusi, črvi, trojanski konji, programske bombe.

Računalniški virusi potrebujejo gostitelja, ostali trije pa ne, ker so samostojni programi. Kot gostitelj, v katerem lahko domuje računalniški virus, služi programska ali podatkovna datoteka, zagonski sektor na disku oziroma diskeiti itd..

Značilno za viruse je tudi to, da se sami razmnožujejo. Ostali "škodljivci" se običajno sami ne razmnožujejo.

Poleg zlonamernih škodljivcev obstajajo še drugi škodljivci, ki občasno povzročijo škodo nenamerno. Sem spadajo predvsem **HROŠČI**.

Hrošč (angl. bug) je napaka v izvornem besedilu programske opreme, ki jo je programer pustil nenamerno. Kriv je torej nedosleden programer.

Simbolično poimenovanje napak po hrošču je v spomin nekemu hrošču, ki je krivdo za povzročitev računalniške napake plačal z življenjem.

Poimenovanje izvira še iz časov prve generacije elektronskih računalnikov. Zaradi velike toplote, ki so jo ti prvi računalniški stroji oddajali, je umetna klimatizacija pogosto odpovedala in so morali pogosto poseči po naravni klimatizaciji z odpiranjem oken. Skozi odprto okno je nekoč priletel naključni hrošč, poletel med elektronke in žice računalnika, se tam scvrl in povzročil nepravilno delovanje računalnika.

Računalniški virus je program, ki lahko okuži druge računalniške programe in datoteke tako, da vanje shrani svoje kopije svoje računalniške kode.

INFORMATIKA

Foto Dragica Mekiš

Kopije so pogosto namenoma nekoliko drugačne, da jih protivirusni **programi težje odkrivajo**.

Ni nujno, da virusi uničujejo podatke, jih pa zelo pogosto brišejo in kvarijo datoteke, formatirajo disk ipd..

Virusi za razliko od črvov, trojanskih konjev in programskih bomb **potrebujejo gostitelja** (programska ali podatkovna datoteka, zagonski sektor na disku oziroma disketi idr.) in se sami razmnožujejo.

Črv (angl. worm) je programček, ki se s kopiranjem samega sebe razmnožuje po računalniških sistemih, običajno preko omrežja. Črv zaganja druge programe, ne spreminja pa datotek ali sektorjev na diskih.

Trojanski konj je samostojen izvršljiv program, ki v sebi vsebuje uničevalno kodo. Tako kot pri mitološkem trojanskem konju tudi pri računalniških trojanskih konjih od zunaj ne opazimo, da v sebi skrivajo škodljivo jedro. **Običajno se sam ne razmnožuje**.

Primeri škodljivega delovanja poškodujejo ali uničujejo podatke na spominskih pogonih (diskih); omogočajo skriv-

no upravljanje žrtvinega računalnika na daljavo (po internetu), sem spadata **Back Orifice** in **NetBus**; upraviteljca od daleč briše, kopira, ustvarja, nadzoruje strojno opremo itd.

Programske bombe so samostojni programi, sicer namenjeni opravljanju kakega koristnega dela, ki pa imajo nekje v svojem jedru skrito škodljivo kodo, ki se aktivira, ko so izpolnjeni določeni pogoji. **Glede na tip teh pogojev jih delimo na časovne in logične**.

Programske bombe so lahko napisane zaradi izsiljevanja ali maščevanja, lahko pa tudi le zaradi nagajivosti.

Bombe se ob izpolnitvi določenega pogoja (logične bombe) ali ob določenem času (časovne bombe) sprožijo in povzročijo uporabniku podatkovno škodo ali pa mu vsaj načnejo živce.

Strokovnjaki viruse razvrščajo predvsem po dveh merilih:

- **po obliki okolja na:** datotečne, zagonske, makro, omrežne, kombinirane,
- **po algoritmu delovanja na take, ki** pritajeno delujejo v ozadju, uporabljajo prikrivalne algoritme, imajo zmožnost šifriranja

1.a) Datotečni virusi okužujejo vse, kar operacijski sistem lahko zažene, torej datoteke s končnicam **.exe** in **.com** pa tudi **.sys, .bat, .prg, .vbs...**

1.b) Zagonski virusi se zapišejo v diskovni ali v glavni zagonski odsek, lahko pa spremenijo tudi kazalec na dejanski zagonski odsek. Sprožijo se v zagonu operacijskega sistema z diska ali disketi.

1.c) Makrovski virusi napadajo podatkovne datoteke (dokumente). Ti virusi izrabljajo možnosti programiranja z makroukazi, ki jih ponujajo sodobni programi za delo z dokumenti. Gre predvsem za programe iz zbirke Microsoft Office (Word, Excel, Access). Delež okužb z makrovirusi predstavlja **že 80 odstotkov vseh okužb** z računalniškimi virusi. Razlog je enostavno programiranje teh virusov in razširjenost uporabe omenjenih Microsoftovih pisarniških programov.

1.d) Omrežni virusi se širijo po računalniških omrežjih (zlasti po internetu) tako, da izrabljajo ukazne nabore in protokole omrežij in značilnosti posameznih sistemov za elektronsko pošto. V začetku leta 1999 se je pojavil eden izmed prvih sodobnih internetnih virusov **I-Worm.Happy**, ki ima pravzaprav bolj značilnosti črva kot virusa. Škodljivci ne učinkuje na datoteke v računalniku žrtve, ampak samo pošilja kopije samega sebe po e-pošti v priloženih datotekah HAPPY99.exe.

1.e) Kombinirani ali večdelni virusi kombinirajo značilnosti datotečnih, zagonskih, makro in omrežnih virusov. Imajo še posebej zapletene algoritme in prefinjene načine širjenja. Praviloma pri tem uporabljajo tehniko prikrivanja in mnogoličnosti (polimorfizma). **Praviloma so takšni virusi večdelni in zelo nevarni.**

2.a) Pritajeni virus pusti sam sebe v delovnem pomnilniku (RAM-u), od koder v ozadju prestreza nekatere klice operacijskega sistema in jih izrablja za

INFORMATIKA

širjenje svojih kopij. Pritajeni virusi so dejavni ves čas, ko deluje računalnik. (Nepritajeni delujejo samo občasno, v kratkih časovnih intervalih.) Pritajeni makro virusi so stalno naloženi v pomnilniku, dokler ne zapremo programa, s katerim urejamo okuženi dokument. Pritajeni virusi za DOS okolje imajo v novem okolju Windows 95/98/NT bistveno zmanjšano možnost delovanja, saj prenehajo z delovanjem dosovskega okna.

2.b. Prikrivalni virusi uporabljajo razne tehnike za popolno ali vsaj delno skrivanje znotraj operacijskega sistema. Taki virusi pogosto prestrazajo sistemske ukaze branja in pisanja, ki se nanašajo na okužene datoteke oziroma spominska področja ter namesto resičnega stanja prikazujejo stanje brez okužbe.

2.c) Samošifrirni spreminjajoči (polimorfni) virusi sodijo danes med najnevarnejše škodljivce, saj jih protivirusni programi na splošno težje odkrivajo kakor nespreminjajoče se viruse z

značilnimi stalnimi bitnimi zapisi v svoji kodi. Mnogolični virusi se poskušajo skrivati pred protivirusno programsko opremo tako, da tajnopisno kodirajo svoj osrednji del in pri vsakem naslednjem koraku okužbe uporabijo drug šifrirni ključ. Tako poskrbijo, da se med širjenjem stalno spreminjajo in nimajo tipičnega prepoznavnega digitalnega vzorca, po katerem bi jih lahko prepoznali protivirusni programi.

Trenutno obstaja okoli 53.000 računalniških virusov. S popularizacijo interneta so se pričeli virusi bliskovito širiti, zato obstaja velika verjetnost, da se boste s kakšnim srečali tudi Vi, uporabniki osebnih računalnikov in interneta. Pa brez panike! V nadaljevanju bom podal 10 točk, kako se lahko brez velikega truda izognete škodljivemu delovanju virusa.

Predlogi zaščite pred računalniškimi virusi

Zdrav razum se v mnogih primerih pojavlja kot najboljša obramba. Ne

odpirajte pripetih datotek, ki ste jih prejeli s pomočjo elektronske pošte ali ste jih sneli s kakšne internetne strani, če ne poznate pošiljatelja pošte oz. internetne strani. V kolikor vam nekdo, ki običajno tega ne počne, pošlje na primer nekaj, kar izgleda kot slika gole ženske in je pri tem vsebina teksta napisana v angleščini, nemudoma izbrišite pošto oz. preverite pripeto datoteko s kakšnim anti virusnim programom. V primeru, da se pripeta datoteka prikazuje kot takšna slika, obstaja sum, da je v pripeti datoteki virus.

V primeru, da uporabljate razne "CHAT" programe (za neposredno komuniciranje s pomočjo tipkovnice preko interneta) ne sprejemajte nikakršnih datotek od sogo-

Foto Dragica Mekić

INFORMATIKA

vornikov, niti od poznanih. Če imate program, ki lahko izključi samodejno sprejemanje datotek, storite to takoj.

Neverjetno, koliko ljudi še vedno ne uporablja protivirusne zaščite na svojih osebnih računalnikih! **Samostojni anti-virusni program bi moral biti prisoten na vsakem osebnem računalniku.** To je majhen programček, ki se ob zagonu naloži v pomnilnik in sproti preverja vsako datoteko, ki jo želimo odpreti.

V podjetju **uporabljamo norton anti-virus**, ki se samodejno osvežuje preko interneta, tako da smo sposobni odkriti tudi najnovejše viruse. V primeru suma, da je na vašem računalniku prisoten virus, pokličite v informatiko in prosite za pomoč.

Vaš antivirusni program nima prave vrednosti, če sproti (vsaj enkrat mesečno) ne posodabljate antivirusnih definicij. Antivirusni program odkrije

virus le, če ga "pozna". To dosežemo s sprotim posodabljanjem. Danes se antivirusni programi v glavnem posodabljaajo s pomočjo interneta.

Redno posodablajte s popravki tudi ostalo programsko opremo na računalniku, predvsem operacijski sistem. Izdelovalci programske opreme sproti odkrivajo varnostne luknje in izdelujejo popravke, ki jih je običajno možno brezplačno sneti s proizvajalčeve spletne strani.

Če je vaš računalnik trajno priklopljen na internet (običajno samo v podjetju), si omislite **tako imenovano "požarno pregrado"**. **V podjetju bomo v kratkem povečali varnost pred vdori iz internet omrežja z eno od najsodobnejših požarnih pregrad.**

Redno shranjevanje važnih podatkov na diskete oz. trakove predstavlja prvi korak k nizu, ki bi mu lahko rekli boljše preprečiti kot zdraviti. Čeprav redno varnostno shranjevanje ne vpliva na širjenje virusa, pa pomaga pri morebitnem obnavljanju stanja, po uničujočem delovanju virusa.

Informirajte se! Na internetu obstaja veliko spletnih strani, ki obveščajo o novih virusih in opisujejo, kako jih spoznamo in se jim izognemo.

Ne širite panike. Poleg pravih uničevalnih obstaja tudi kopica tako imenovanih lažnih (Hoax) virusov. Ti lažni virusi odvrtaajo pozornost od pravih virusov in dvigujejo nepotrebno paniko. Najpogostejši med njimi so "Good times", "Jesus Saves", "Budweiser Screen-saver".

Varujte zasebnost. Vsak virus mora nekdo začeti pošiljati po elektronski pošti. Najverjetneje ga avtor ni poslal najprej svojim znancem. Kako torej avtorji virusov pridejo do naših elektronskih naslovov? Preko raznih cirkularnih pisem, šal, zgodb,... Zaščitite svoje znance tako, da pri posredovanju elektronskih sporočil naslove vpišete v rubriko bcc, kar pomeni, da prejemnik ne bo videl komu vse je bilo poslano sporočilo.

Če se boste držali opisanih načel, ste varni pred virusi in se vam zagotovo ne bo sprožil noben uničevalni virus.

*Vaši informatiki
Nelson Šorgo
Sandi Kosmina
Leon Makovec*

Pomlad v Portorožu

Foto Dragica Mekić

MARKETINŠKE NOVICE

SEMINAR ZA ŠE USPEŠNEJŠO PROMOCIJO

Utrinek iz seminarja "Uspešna promocija Droginih izdelkov", ki je potekal 9. aprila v prostorih Hotela Turist v Ljubljani. Seminarja so se udeležili hostese, trgovski potniki in pospeševalci prodaje.

Usposabljanje je bilo organizirano v sodelovanju s predavateljico, gospo Irmo Goršič in predstavniki Droge d.d..

Vsebina seminarja je obsegala promocijo na prodajnih mestih, poslovno komuniciranje, nastop pri degustacijah in prezentacijah ter predstavitev Droginega proizvodnega programa.

Majda Vlačič

ZIMSKO VESELJE

Valentina Kolander

Na smučanju je tako:
vsi smučamo,
vsem je lepo.

Velik bordar Marko
vozi se tako,
kot bi vozil barko.

Mali smučar zdaj hiti,
šiba,šiba,
vse prehiti.
Na koncu poti,
mu zmrznejo vse kosti.

S sankami Miha pridrvi,
pred njim
vse beži.

Kdor pa nima
borda, sank, smučī,
kepanja se veseli.

Učenci 4. b razreda osnovne šole Dušana Bordona Koper so si privoščili veselje na snegu. Pred mrazom so jih ščitile Drogine kapice. Ob tej priliki je nastala prisrčna pesmica, ki nam resnično ugaja.

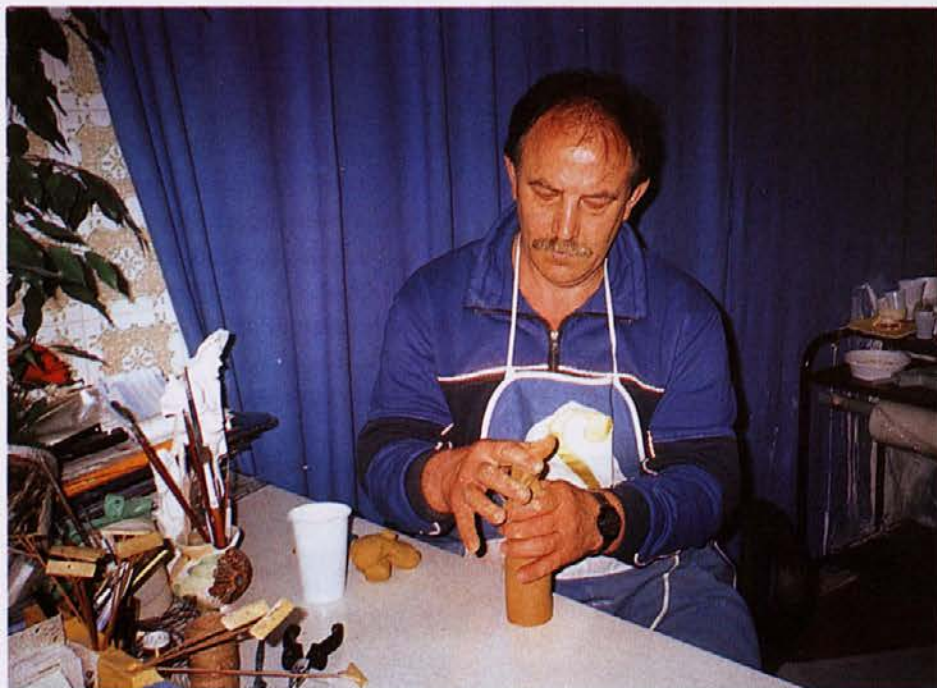
NAŠ GLAS

PISANJE
ZA BRANJE

NAŠ PROSTI ČAS

NJEGOVA LJUBEZEN - GLINA

Se še spominjate raziskave, ankete, v kateri ste odgovarjali na vprašanja, kaj vam je in kaj ni všeč v NAŠEM GLASU, kaj bi opustili in kaj dodali? No, takrat vas je bilo kar nekaj, ki ste želeli v Našem glasu prebirati, s čim vse se ukvarjamo drogovci v prostem času. Kateri so naši konjički, kot radi rečemo tistemu delu, ki ga najraje opravljamo... skratka, delu ki ga najraje počnemo tudi zato, ker nas v to nihče ne sili. Takšnemu početju rečemo tudi hobi.

Rikardo Gei vzame kos gline in pogledajte kaj nastaja! Najraje oblikuje ljudi na solinah; zakaj tako, preberite sami.

RIKARDO GEI oblikuje glino. Enostavno. Kar tako. Vzame kos mehke, neobdelane gline, premetava jo po rokah, dodaja vodo po kapljicah in v hipu pred nami ponosno stoji ženska lepih oblik, s klobukom na glavi, s palico v roki... in mi, domačini, takoj spoznamo solinariko.

-Kako nastajajo tvoji izdelki?

"Najprej je ideja, v glavi. Ko gledam okoli sebe, si pogosto mislim - to bi naredil tako in tako," skromno odgovori Rikardo.

Zbirka njegovih izdelkov je precejšnja. Solinarke, solinarji, pripomočki za pridobivanje soli, pa tudi avtomobili, kamioni, košarice, piranska cerkev sv. Jurija, torta za otroke v vrtcu... paleta izdelkov je že zelo pisana. O tem se lahko prepričate tudi na fotografijah. Rikardo Gei oblikuje glino, vendar nima lastne peči za peko. Ima pa prijatelja, ki mu peč posodi. Na vprašanje, ali karkoli naredi tudi za druge, skromno pove, da

je naredil darilo prijatelju za abrahama, nečakinji Moiri pa košarice za konfete pri birmi.

-Kako se je začelo, kdaj?

"Sin hodi še zadnje leto v vrtec. Pred nekaj leti sem opazil vabilo na tečaj keramike za starše in otroke. Celo plačati je bilo treba, a temu trenutku, temu vabilu sem se moral odzvati. In se je začelo".

-Moram pripomniti, da največ tvojih izdelkov predstavlja delo in ljudi na solinah ....?

"Vsekakor. In vedno bo tako. Jaz sem bil spočet na solinah, to je sigurno. Starša sta delala na solinah, še v Fontaniggah, tam smo imeli tudi hišico. Spominjam se iger s sestrami in brati, ko smo iz solinskega blata, torej gline, naredili cel avtomobil, formulo ena - tako je bil velik, da smo sedeli v njem. Potem pa, vse do pred nekaj leti nič.

Verjetno bi tako ostalo, če bi ne opazil tistega vabila na tečaj keramike."

Glino oblikuje kar na svojem balkonu. Ženi seveda to ni vedno pogodu, a podporo ima v sinu Alfredu, ki mu že kar pridno dela družbo. Tako je vnet, da večkrat sam opazi kakšno lastno napako in jo hoče popraviti. Rikardo pa tudi. Ne zgodi se malokrat, da iz peči pride izdelek, ki ga razočara, zato ga zavrže. Prepričan je, da se mu to dogaja, ker nima strokovnega znanja, ker je samouk. Večkrat pa se odpravi k že priznani umetnici, keramičarki gospe Snežici Kranjčevi, ki mu prijazno pokaže, kar ga zanima.

- Rikardo, zakaj gneteš to glino, zakaj narediš tako zelo lepe izdelke ...? Kaj ti pomeni tvoj hobi?

"Žene me notranja sila, ki je ne morem razložiti. Lahko rečem tudi, da mi to delo daje neverjetno sprostitvev, vsako-

Skromni pripomočki in roke, pa seveda kos gline, to je vse, kar umetnik potrebuje

NAŠ PROSTI ČAS

Umetnikova zbirka, solinarke in solinarji v opreми za pobiranje soli - grablje in klobuk sta nepogrešljiva

Rikardo ima pri delu družabnika, zelo simpatičnega in zgovornega sinka Alfreda, ki je tokrat naredil košarico za bonbončke

dnevni problemi so videti daleč manj težki manj boleči, ko si privoščim vsaj nekaj ur druženja z glino. Če pa sem z izdelkom zadovoljen, me to izpolnjuje s posebnim zadoščenjem".

Ampak, delaš v skladišču soli, imaš družino, še malega sinčka, pa vseeno utegneš?

"Časa imamo vsi enako, 24 ur na dan. Kako ga porabimo pa, je odvisno od vsakega posameznika. Seveda je včasih hudo, ko bi rad delal, pa ne morem. Vendar tudi samo čas ni dovolj. Moram biti miren, na silo ne gre. Če nimam podpore najbližjih, tudi ne gre dobro. Za ustvarjanje si moram vzeti vsaj nekaj prostih ur".

- Kaj pa prihodnost? Si kdaj pomislil na biznis, kot se temu reče?

" Zaenkrat nimam teh možnosti. Potrebno je veliko denarja, prostor, peč, dovoljenja..."

Cilje pa seveda imam, kot vsi. Če bom dočkal penzijo, bom imel pripravljen svoj hobi... če ne, bo, kar pač bo.

Ste uganili, kdo je poziral za to umetnino? Cerkev sv. Jurija v Piranu vendar!

Zadovoljstvo in umirjenost sta prva pogoja da naredim nekaj, kar mi je všeč, in da v glini najdem, kar iščem".

-In končno, Rikardo, ali bi dovolil, da skupaj pripraviva razstavo za sodelavce, za drogovce?

"Bi, z veseljem," je skromno odgovoril naš sodelavec Rikardo Gei.

Tekst in slika Dragica Mekšič

POČITNIKOVANJE

GREMO NA DOPUST

April ni najbolj prijazen mesec za izbiro kraja za poletne počitnice, vendar se je treba čimprej odločiti, da ne bo prepozno. Zatorej, preberite naslednje vrstice, v mislih pohitite v poletno vročino, v proste dni, v mislih objemite svoje najdražje in si izberite čas in kraj, kjer si boste privoščili kopico naravnih lepot, prisluhnili bitju srca v opojni jutranji zarji, se prepustili neskončni lahkoti bivanja ...in se vrnili bogatejši za vsaj drobec spoznanja več, kako lepo je živeti...

Božidar Jakac: Kozolec (olje in platno)

GORENJKA KRANJSKA GORA

V Kranjski Gori smo že skoraj doma, saj nam GORENJKA že nekaj let ponuja ugodnosti, ki se jim ne moremo odreči. Za letošnjo poletno sezono so nam pripravili naslednje:

Cene so v SIT, na osnovi polpenziona za 7 dni po osebi / ali najem APP za 7 dni. Zgornje cene veljajo le za zaposlene v DROGI d. d. (tudi za upokojene drogovce), napotnico prejmete v DROGI. Če je pomembno, se lahko dogovorite za plačilo na tri obroke, in sicer že pri rezerviranju termina, torej v DROGI.

Turistična taksa je vključena v ceno. Za otroke od 2 do 7 let velja 50 % popust. Otroci od 7 do 12 let pa imajo 30 % popust.

Prepričani smo, da Kranjsko Goro in vse naravne lepote okoli nje že poznate, a vseeno naj vas spomnimo, da so možnosti za aktivno preživljanje oddiha, poleg namestitve in dobre hrane nam GORENJKA nudi tudi številne možnosti sprehodov v naravo, gorsko kolesarjenje, tenis, mini golf, ribolov, rafting ... ali pa lenarjenje ob spremljanju življenjskega utripa turističnega alpskega naselja.

HOTEL	01.04.-26.05. 06.10.-30.11.	26.05.-30.06. 15.09.-06.10.	30.06.-28.07. 25.08.-15.09.	28.07.-25.08.
LARIX***	36.400	37.800	43.400	57.400
PRISANK***	28.000	30.100	36.400	49.900
APP 2-4 osebe	44.800	49.000	59.500	65.800
APP 3-5 oseb	58.800	57.400	69.300	77.700

POČITNIKOVANJE

INFORMACIJE - REZERVACIJE: Dragica Mekiš DROGA d. d., tel. 05 6771360.

POLETJE 2001 V OBJEMU POHORSKIH GOZDOV APARTMAJSKA HIŠA JURGOVO ROGLA

Tudi zelene pohorske gozdove, enkratno lepoto Lovreških jezer in seveda hišo na Jurgovem smo že spoznali. Na Jurgovem smo pustili vtise dobrih, veselih in zadovoljnih gostov, tako da nas v goste ponovno vabijo. Zatorej:

Apartment 1 / 2 + 2 (najem na teden v SIT)

SEZONA A = 59.500

SEZONA B = 52.500

SEZONA C = 45.500

Obvezno doplačilo za končno čiščenje in posteljnino ob odhodu na Jurgovem 5.500 SIT

Apartment 1 / 2 + 2 / dvosobni / najem na teden

SEZONA A = 66.500

SEZONA B = 59.500

SEZONA C = 52.500

Obvezno doplačilo za končno čiščenje in posteljnino ob odhodu na Jurgovem 6.600 SIT

Apartment 1 / 4 + 2 / najem na teden /

SEZONA A = 70.000

SEZONA B = 66.500

SEZONA C = 59.500

Obvezno doplačilo za čiščenje in posteljnino ob odhodu na Jurgovem 8.500 SIT

Apartment 1 / 6 + 2 / najem na teden /

SEZONA A = 84.000

SEZONA B = 77.000

SEZONA C = 70.000

Obvezno doplačilo za končno čiščenje in posteljnino ob odhodu na Jurgovem 9.500 SIT

SEZONA A : 14.07. - 10.08.2001

SEZONA B : 16.06. - 13.07.2001

11.08. - 24.08.2001

SEZONA C : do 15.06. - od 25.08.2001

ZAPOSLENI V DROGI d.d. imajo na zgornje cene 30 % popusta.

INFORMACIJE - REZERVACIJE: Dragica Mekiš (05) 6 771 360.

ATRIS d.o.o., DALMATINOVA 4, 1000 LJUBLJANA, nam ponuja:

ROGLA - apartma GABER

Apartment ima štiri ležišča, studio z ležišči in pogradom, novo opremljeno kuhinjo, kopalnico, manjšo predsobo. V ceni ni vključena turistična taksa, gostje uporabljajo lastno posteljnino in počistijo apartma.

Možni termini:

tedenski najem apartmaja

- od 21. 7. do 25. 8. 2001 - 48.000 SIT,

- od 2. 6. do 21. 7., 26. 8. do 15. 9. 2001

- 39.000 SIT.

INFORMACIJE-REZERVACIJE:

ATRIS d.o.o., tel. 01 4341 255, mobi 041 639 694.

BOHINJSKO JEZERO - dve alpski hišici za po 6-8 oseb /4 spalnice/, dnevna soba, kuhinja, TWC, zunanji žar (roštilj), balnišče in le 100 metrov do jezera...

CENA: dnevni najem hišice 10.500 SIT, turistična taksa ni vključena.

TURIZEM NA KMETIJAH

Turistična kmetija REPEČNIK - Zgornje Gorje, 10 km od turističnega Bleda; domače vzdušje, pozornost otrokom - konjički, druge domače živali; po želji domač zajtrk.

Apartment za 4 osebe - dnevni najem 10.500 SIT, t.t.

OTOK PAG

Počitniška hišica v Stari Novalji, do 6 oseb v dveh spalnicah, kuhinja, TWC, primerno tudi za dve družini z majhnimi otroki;

CENA dnevnega najema: 14.000 SIT.

OTOK VIS

Počitniška hišica višje kategorije - Robinzon!, za sladokusce, z vso oskrbo, v samoti - prosti posamični termini: dnevna soba, spalnica, konoba... pet ležišč - okoli 10.000 SIT dnevni najem.

INFORMACIJE-REZERVACIJE: ATRIS d.o.o., tel. 01 4341 255, mobi 041 639 694.

SLOVENSKA OBALA

SAN SIMON pri Izoli - ponujamo vam apartma za najmanj štiri osebe, velikost 30 m². Apartma ima prekrasen razgled na morje, le lučaj daleč od morske obale in plaže. Nedaleč je tudi Hotel Delfin, kjer imate na razpolago kopanje in plavanje v bazenu z morskovo vodo.

Za posteljnino in čiščenje poskrbite sami.

CENA dnevnega najema: 6.500 SIT.

REZERVACIJE-INFORMACIJE:

Dragica Mekiš, DROGA d. d. , tel. 05 6771 360.

DALMACIJA

Otok Murter

Ponudba je bila že lansko poletje v NAŠEM GLASU, in nekateri se še spominjate nepozabnih dopustniških dni na Murterju. Torej:

apartment za 6 oseb, v dveh spalnicah, pod oknom spalnice vam miho donijo morskimi valovi...

CENA: dnevni najem 9.500 SIT.

Zelo lepo počitnikujte, naberite si novih moči, očitno jih potrebujemo vsak dan več. In še enkrat: lepo je doma - prileže pa se nekaj dni preživeti tudi drugje.

SODOBNI POSLOVNI SVET

ČUSTVENA INTELIGENCA EQ (EMOTIONAL INTELLIGENCE) JE SPOSOBNOST RAZUMEVANJA IN OBVLADOVANJA ČUSTEV

Skupek značajskih lastnosti imenujemo čustvena inteligentnost, katera je pestro sestavljena. V tej skupni skledi je tako optimizem, samospoštovanje, predanost delu, čustvena energija, čustvena napetost, natančnost, želja po spremembi, pogum, odločnost, strpnost, obzirnost in družabnost. Vsa dosedanja vzgoja je bila utemeljena na tem, da je treba čustva "obvladovati", da jih ne kaže kazati, posebno tista - in teh je daleč največ - ki so vezana s spolnostjo in ljubeznijo. Zato je zdaj glavno vprašanje, kako izboljšati "tehnologijo sožitja".

Biti pameten je premalo!

Gre za spoznanje, da "brihtnost" (IQ) ni vse, da mora biti človek tudi čustveno inteligenten, če hoče obvladovati svoje strasti, se izogniti stresu, okrepiti lastno samozavest. Sploh ni nekaj novega, da pametnim njihov značaj otežuje uspešno delo in odnose med ljudmi.

Postavlja se vprašanje "bo pametnejši tudi uspešnejši?"

Kako je mogoče, da nekdo, ki ima IQ 160, mirno in podrejeno streže nekemu,

ki ima IQ 100? Ali pa zakaj mi nekdo, ki opazi, da že nekaj časa ne morem v avtomobilsko kolono na glavni cesti s stranske ulice, odstopi prednost? To je nekaj, kar nas razvršča mimo sposobnosti našega suhega razuma, in sicer odkritje večjega števila inteligenc. Ena od odločilnih je čustvena inteligenca. Razmerje med razumsko in čustveno pa omogoča uspešnost človeka na mnogih področjih.

Za človeka, obdarjenega z visokim EQ, je značilno hitro zaznavanje razpoložena soljudi, ukvarjanje z njimi in primerno

odzivanje. Socialne sposobnosti so tiste, ki določajo, kako se obnašamo v socialnih odnosih in družbenih stikih. Mednje sodijo empatija in socialne veščine. Empatija je zavest o čustvih, potrebah in interesih drugih ljudi. Brez sposobnosti empatije se ne moremo živeti v sočloveka. Empatična oseba je sposobna razumeti druge, zaznati sposobnost sočloveka in mu pomagati pri njegovem razvijanju. Empatija zahteva predvidevanje, prepoznavanje in izpolnjevanje potreb porabnikov. Tako kot vse čustvene sposobnosti, je tudi empatija prirojena lastnost, ki se izoblikuje

Foto Jadran Rusjan

SODOBNI POSLOVNI SVET

z izkušnjami. Ljudje z empatičnimi sposobnostmi so tolerantni in dobro komunicirajo z ljudmi, ki prihajajo iz drugega družbenega sloja, države ali etične skupine, ali pa imajo drugačna politična, verska, ali kakršnakoli druga stališča.

Že mali otroci sočutno zatarnajo, ko slišijo jokati drugega otroka. Z leti pa si otroci s posnemanjem pridobijo celo vrsto čustvenih odzivov. Eden izmed teh je tolaženje in spodbujanje drug drugega. Obratno: če odrasli ne prepoznajo in spodbujajo čustev, ki jih začenjajo izražati, jih ne le nehajo izražati, ampak postanejo sčasoma manj sposobni prepoznavati ta čustva pri sebi in drugih.

Čustvena inteligenca je inteligenca naše duševnosti. Brez čustvenih spretnosti, kot so samozavest, obvladovanje občutkov, stresa, je naša aktivnost slabša. Ti dve človeški sposobnosti **razum in čustvenost** se med seboj prepletata in podpirata. V svojih sredinah opazamo, da nekateri razumni ljudje, ki so z znan-

jem dosegli zvoneč in zaslužen akademski naslov, glede odnosov z ljudmi v svojem delovnem okolju povsem odpovedo. Nasprotno pa šarmanten, karizmatičen, prepričljiv, navdušujoč... zna ravnati s čustvi drugih, ima lastnosti voditelja. Bliskovito spregleda družbene odnose med drugimi ljudmi, intrige in lažne prijatelje. Ta bistvena lastnost - socialna inteligenca - bo v prihodnosti deležna čedalje večje veljave pri najemanju delovne sile. David Campbell je pri Centru za kreativno vodenje proučeval vodilne kadre, ki jim je spodletelo, in ugotovil, da se je v večini primerov to zgodilo zaradi nesposobnosti v komunikaciji in v medsebojnih odnosih, ne pa zaradi tehnične nesposobnosti. Pri pogovorih je prišlo na dan devet "usodnih" napak, mnogih zaradi čustvenih pomanjkljivosti - slabi odnosi z delavci, avtoritarnost, pretirana ambicioznost, spor s predpostavljanimi...

Cilj prihodnosti je po Golemanu višji čustveno-inteligenčni količnik. Nova

formula uspešnosti se torej glasi **IQ + EQ**. Idealno je imeti oboje, se šali Goleman, zavedajoč se, kako težko je uresničljiva ta preprosta želja. Vzorni učenci, hladni karieristi... še malo ne bodo nujno uspešni tudi v poklicni karieri. Odločnejše so druge lastnosti, kakršne zajema staromodni izraz "karakter", med drugim tista, zaradi katere nekateri ljudje kljub stresom in frustracijam ostanejo optimistični, gladijo razgrete razprave in pri tem okolico povrh še motivirajo.

Golemanov koncept EQ je vzbudil zanimanje med poslovneži in podjetniki, ki vse bolj potrebujejo ljudi z visokim EQ-jem. Globalizacija in hiter tehnološki razvoj pa zahtevata tudi drugačno vrsto storilnosti, ki temelji na prilagajanju spremembe, skupinskemu delu in sprejemanju različnosti drugih. Tak odnos do dela zahteva visok čustveni kvocient. Podoben trend lahko pričakujemo pri zaposlovanju novih kadrov tudi pri nas.

Alenka Kubik

PRAZNIKI - OBIČAJI

POMLADI VSE SE VESELI...

(Narodna pesem)

Pri vseh narodih sveta in v vseh verstvih ima pomlad posebno mesto. Zima, ki se umika mladi, prebujajoči se naravi - to je motiv, ki se prepleta z radostnimi narodnimi praznovanji in običaji, od katerih mnogi izvirajo še iz poganskih časov.

Spomladi praznujemo Slovenci tri lepe praznike. Prvi je **jurjevo**. V Beli Krajini ga doživljajo še posebno veselo, posvetili so mu mnogo pesmi, tako imenovano jurjevanje še danes ni zamrlo. Ta dan, 24. aprila, goduje sv. Jurij, plemiški vojščak iz časov cesarja Dioklecijana. Legenda pravi, da je ubil zmaja, ki je hotel pokončati princeso. Kristjani, ki so bili v času njegovega življenja še močno navezani na poganske običaje, so ga vpletli v svoja praznovanja zmage pomladi (vitez Jurij) nad zimo (zmaj). Slovenci poznamo o sv. Juriju mnogo

ljudskih pregovorov, mnogo kapelic in cerkva v naših krajih nosi njegovo ime.

Drugi praznik, ki je prežal slovensko dušo in obogatil ljudsko izročilo z mnogimi toplimi običaji, pesmimi in drugimi umetninami, je **Velika noč**. To je bil starojudovski praznik, ki je pomenil spomin na rešitev Izraelcev izpod egiptovske sužnosti. Obhajali so ga zmeraj na prvo nedeljo po prvi polni spomladanski luni in to določilo velja še danes. Po evangeličnih zapisih naj bi prav na Veliko noč Kristus vstal od

PRAZNIKI - OBIČAJI

mrtvih in tako izpričal božjo moč nad smrtjo. Močna podobnost Kristusove žrtve in vstajenja s pogansko simboliko zmage pomladi-življenja nad zim-smrtjo je botrovala mnogim velikonočnim običajem pri nas. Priprava posebnih prazničnih jedi je še danes zelo razširjena, niso pa povsem pozabljena niti zažiganja različnih vrst lesa, pletenje butaric, blagosloavljanje jedi, hiše, živine in gospodarskih poslopij in še kaj. Velika noč je bila (in je morda še zmeraj) za marsikoga tudi eden redkih dni v letu, ko se je do sitega najedel. Obenem je to ne le velik verski praznik, temveč tudi praznik veselja do življenja in vedrega pogleda v prihodnost.

Danes ga praznuje ves sodobni, napredni svet, četudi so ga v preteklosti marsikdaj izkoristili za podtikanje izkrivljenih ideologij, ki so proletarce bolj škodile kot koristile. Danes je to po eni strani vse bolj družinski praznik izletov in obedov v naravi, po drugi strani pa je prikaz moči delavskih množic, prikaz solidarnosti in ključavnosti, ki se ne ustrašita zaprek na poti do cilja.

Na nek način imata Velika noč in 1. maj isto simboliko: Kristusa so pribili na križ, ker so se bali njegovega nauka o enakosti vseh ljudi; iz istega razloga so pribili na križ delavstvo. Kristus je vstal od mrtvih in ukazal oznanjati svojo vero; tudi delavci so že stopili s križa in učijo o resnicah in pravicah...

Tekst Sonja Požar

Slike Jadran Rusjan in Dragica Mekiš

Slovenske butarice

Veseli aprilski aleluji sledi nič manj veseli prvi maj. Praznovanje prvega dne v tem mesecu je prastar običaj, katerega so poznala mnoga davna poganska ljudstva in ki mu pokristjanjevanje ni vzelo veljave. Na Slovenskem je bil 1. maj začetek z nepopisno milino prežetih šmarnic, vsakodnevnih cerkvenih obredov v čast Marije Device. Povsem slučajno se je prav na prvi majski dan, leta 1886, v Chicagu zgodil zločin: policija je surovo pobila do smrti več delavcev, ki so v velikem shodu zahtevali osemurni delovnik. Tri leta kasneje je kongres II. Internacionalne v Parizu oklical 1. maj za praznik dela in proletarcev.

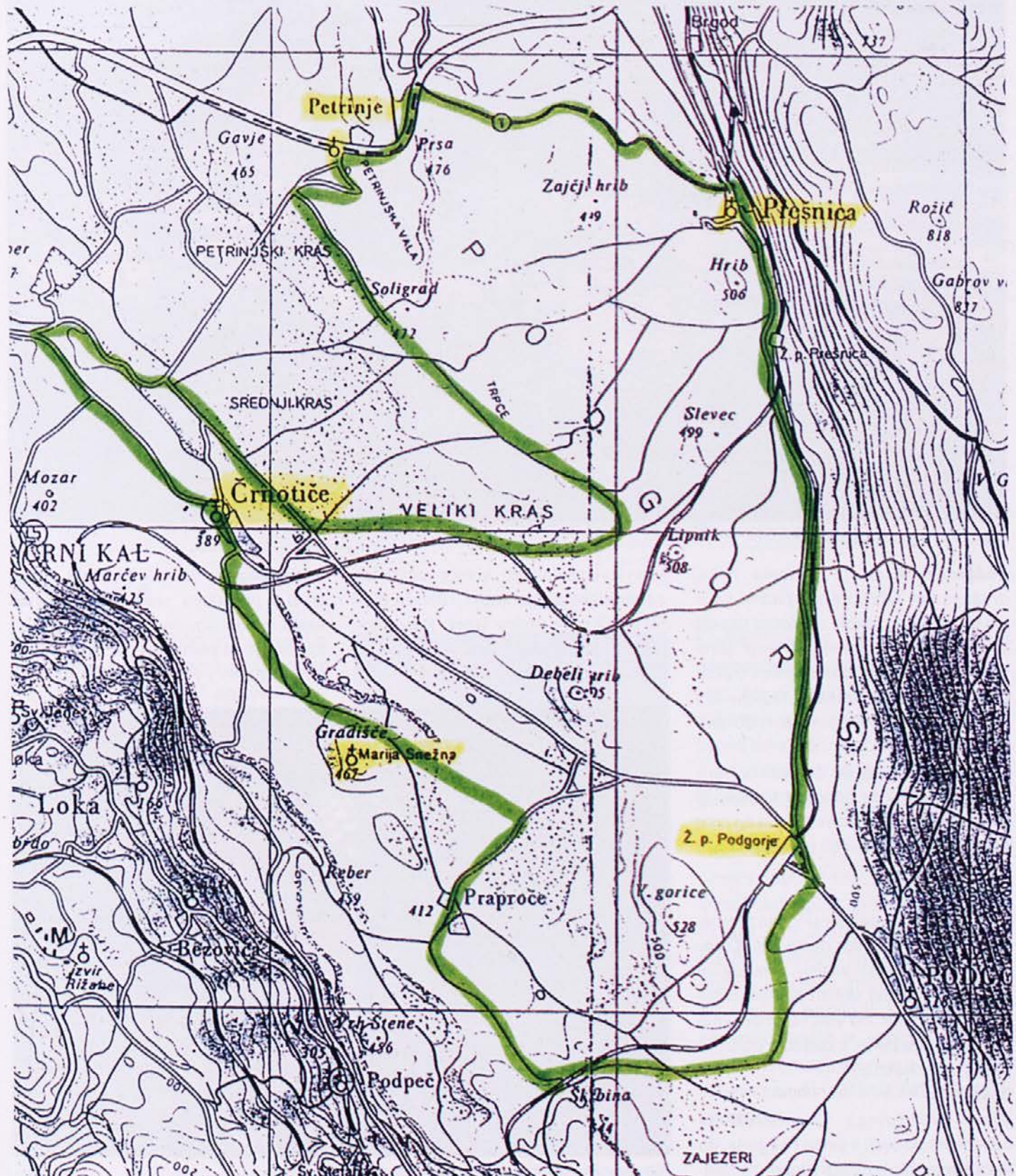

Tudi kruh je bil od nekdaj tesno povezan z nekaterimi slovenskimi ljudskimi običaji. Ljudje so ga spoštovali po božje: če je kdo s kruhom grdo ravnal, so se nad njim zgražali in ga obsojali.

NAMIG ZA IZLET

S KOLESOM PO PODGORSKEM KRASU

To je vabilo vsem ljubiteljem gorskega kolesarjenja. Spoznavali boste lepoto kraške pokrajine med Petrinjami in Podgorjem po poteh in kolovozih, ki so že skoraj pozabljeni in vodijo skozi neokrnjene predele slikovite narave.

NAMIG ZA IZLET

Črnotiče - stara, prijazna kraška vas

Podgorski Kras je povsem nekaj drugega kot Tržaški Kras. Kozinc ga je opisal približno takole: "Sferno napeta širna goličava, z borno, od burje skrotovičenimi in valujočimi stepnimi travinjami, in kamenje, kamenje... izdolbeno v nešteti oblikah, od banjastih do grebenčastih."

Spomladanski čas je še posebej primeren za obisk te posebne krajine. Ni prevroče, prebujajoča se narava pa nam postreže z obilico cvetja in zelenja.

Izhodišče:

Možnosti je več, oglejte si jih na zemljevidu. Startamo lahko tudi v vasi **Črnotiče** - lepi kraški vasi, z mnogimi čudovitimi izdelki večjih kamnosekov, vrednimi ogleda. Do vasi se pripeljemo z avtom, nato pa se s kolesom podamo v kraljestvo Narave.

Opis poti:

Mimo Gradisovega kamnoloma se odpeljemo po cesti v smeri Podgorja, do nadvoza nad železniško progo. Tu zavi-

jemo levo na kolovoz, ki teče vzporedno z železniško progo Koper - Divača proti SV v slikovito dolino Trpce. Prevozimo jo proti zahodu do nekdanje glavne ceste Koper - Kozina, ki nas po dveh kilo-

metrih pripelje do vasi **Petrinje**. Obvozimo in prečkamo sedanjo magistralno cesto in po kolovozu, po katerem poteka slovenska planinska pot (transverzala), prispemo v vas **Prešnico** in nadalju-

Kukavice zapeljujejo popotnike s svežo lepoto.

NAMIG ZA IZLET

jemo po makadamski cesti do **Podgorja** (železniška postaja). V gostilni se lahko okrepčamo in oddahnemo, kar se pošteno prileže. Nato pa zavijemo proti jugu na gozdno cesto, prečkamo železniško progo Divača - Pula in se po lepem borovem gozdu spustimo do vasi **Praproče**.

Sledi še zadnji del naše poti, ki poteka po travnati dolini vrezani v kamnito kraško pokrajino. Mimo griča, na katerem stoji obnovljena romarska cerkev **Marije Snežne**, se v blagem spustu pripeljemo do vasi Črnotiče do avtomobila. Tu je konec našega kolesarskega potepanja.

Če vam je v Podgorju dovolj, se lahko do Črnotičev zapeljete po asfaltirani glavni cesti.

Če pa imate še dovolj volje in moči, se lahko preobujete in skočite še na Slavnik. Kombinacija kolesarjenja in hoje je odlična za naše mišice.

Dolžina poti je približno 30 km, za celotno pot z vsemi postanki potrebujemo 5 do 6 ur, odvisno od variante.

Perunike so okras kraške gmajne.

Izlet ni posebno zahteven, vendar so nekateri odseki poti prave kamnite steze. Računajte na to in upoštevajte, da je zato izlet primeren za že utrjene zadnjice in za gorska kolesa. Ne pozabite na očala, kapo in anorak. Opozorilo: **klopi** so že zelo aktivni, zato

upoštevajte vse preventivne mere, predvsem pa se ob prihodu domov dobro pregledajte.

(Povzeto po opisu, ki ga je pripravil vodja kolesarske sekcije pri Obalnem planinskem društvu Koper)

Tekst in slike Maruška Lenarčič

ZABAVA IN REKREACIJA

ODBOJKA

Vsak ponedeljek se od 17^h do 19^h iz vseh vetrov, vsi drugačni, pa vendar s skupnimi interesi po zdravem življenju, zberemo pod strokovnim vodstvom v piranski telovadnici. Vsi se podimo za isto žogo in se zabavamo v istem prostoru. Le nekateri izmed nas so bolj ali manj že po naravi vroči in se jim ni treba pred igro ogrevati. Tako razmišlja in zamuja - Rok. Drugi nam uhajajo pod trto in poslušajo, kako jim "raste" vino, ali pod oljke in v mislih preštevajo tolarje za prodano oljčno olje. Takšno poslušanje z izgovorom o bolečinah v križu in kolenih ima Rajko. Zaradi bližajočega se lepega in osrečujočega trenutka nas je zapustila Kristina. Pogrešamo jo, a verjamemo, da se nam bo spet pridružila, v kolikor ji bo to dopuščal čas.

Jesenček

Foto Maruška Lenarčič

Komaj čakamo, da se bomo lotili premagovanja polj na peščenih tleh, kjer bo odbojka na plaži še bolj zabavna, kajti sledove našega dela bomo lahko po končani igri puščali v morju. Valovi pa bodo odplaknili peščene sledi.

Torej vsi tisti, ki ne veste, kam bi sami s sabo in tisti, ki se vas loteva sitnobni dolgčas, pridružite se nam. Kmalu vas bodo sitne muhe zapustile in svoje življenje boste napolnili z lepimi trenutki zdrave in osvežujoče pomladi. **Vabim vas, da se preizkusite v igri odbojke in videli boste, da vam bo malo drugačna, rekreativna zabava gotovo všeč.**

Alenka Kubik

POLJUDNOZNANSTVENI KOTIČEK

O NAJBOLJ RAZŠIRJENI ČLOVEŠKI LASTNOSTI

April se začne s praznikom lažnivcev; ljudje pravijo, da jih še nikdar ni bilo toliko na svetu. Ako naj bi ta ocena povsem odgovarjala resnici, bi se morala glasiti takole: še nikdar nismo toliko vedeli o tem, kako lažemo drug drugemu! Da ni krivda v nas marveč izven nas, je več kot na dlani! Kdo nas sili v laž - lastna pokvarjenost ali pa morda okoliščine, katerih nismo sami ustvarili (kaj šele, da bi si jih želeli!)? Odgovor menda poznamo! O tem, da se je laž pojavila istočasno kot človeštvo, priča že prastara, osma božja zapoved, ki žuga proti tej razvadi. Kot je jelenova obramba ostro rogovje in zajčeva hitre noge, tako si je človeški nagon po samoohranitvi izbral za pomočnika potvarjanje resnice.

Neka raziskava je pokazala (neverjetno, kaj vse pride raziskovalcem prav, da zapolnijo svoj delavnik!), da največ lažemo na delovnem mestu. Avtor te raziskave je bržkone upošteval dejstvo, da prijateljem, sorodnikom in članom družine med tednom sploh ne utegnemo lagati, saj naša služba terja od nas osem do deset ur dnevno; doma torej lažemo le ob koncu tedna (razen ako v teh dneh ne načrtujemo preprirov, za katere prav tako ni časa med tednom). Od vseh laži, izrečenih na delovnem mestu, je približno šestdeset odstotkov namenjenih nadrejenim, trideset zunanjim strankam in le deset sodelavcem (bržkone zato, ker nas imajo bolj na očeh in nas dobro poznajo, zaradi česar laž nima pravega smisla in učinka). Če smo na vodilnem mestu, je stvar drugačna: tedaj največ lažemo podrejenim (o čemer obstaja ne-

šteto dokazov), sledijo zunanji partnerji in šele nato ožji sodelavci oziroma nadrejeni. Sicer pa velja, da osebe na vodilnih položajih na splošno zelo malo lažejo med svojim delovnim časom (človek posumi, da se je avtor pogovarjal v glavnem z vodji potapljaških društev, za katera se ve, kje je njihovo delovno mesto...). Raziskava pa je ugotovila še nekaj razveseljivega: skoraj vse laži, ki jih človek blekne vsak dan in v povprečnih okoliščinah (ko torej ni zasačen pri kaznivem ali nemoralnem dejanju ali ko ni v hudi stiski), so neškodljive, blage in večinoma celo pripomorejo k boljšemu počutju sogovornika (na primer: "Joj, gospod šef, kako sveži ste videti da-

nes!"). Skratka, nič novega niso odkrili - pobrali pa so masten honorar! Ljudje že sami vemo, da drobne neresnice včasih čudežno rešijo razpoloženje, vrnejo izgubljeno voljo do nadaljevanja poti, pomirijo veter, predno se razbesni v uničujoč orkan. Vemo tudi, da se velika, predrzna laž prej ali slej obrne proti lažnivcu samemu; pametni in dobro misleči se je torej vzdrži (včasih iz moralnih pomoslekov, včasih iz čisto praktičnih razlogov). Skratka, tudi za laž velja stara resnica: ne pretiravaj z užitki in zabavo!

Sonja Požar

KOMENTAR

Zvitorepka: "Oprostite, ampak vaše sumničenje je žaljivo! V kokošnjaku sem se znašla samo zato, da kokoši posvarim pred Drogo in njeno proizvodnjo kokošje paštete!"

KUNIGUNDINI ZAUPNI POMENKI

Draga Kunigunda, sem eden tistih, ki so bili ocenjeni z nadpovprečno oceno. Ker nas je bilo menda preveč, smo doživeli revizijo ocenjevanja in mnogim (tudi meni) je bila ocena znižana. Sprašujem se, če je tako "žoganje" z ljudmi podoba resnosti ali vsaj dobrega okusa v medsebojnih odnosih. Nekateri pravijo, da je to nerodnost zakrivilo pomanjkljivo besedilo pravilnika. Kaj pa praviš ti?

(Ne)ocenjen

Pravim, da se lepše sliši, da je kriv pravilnik, kot pa da bi se spet spravili nad vse te pridne, sposobne in humane šefe, ki imajo to smolo, da jih podrejeni nikoli ne razumejo...

Draga Kunigunda, v marčni številki glasila sem čital o zdravstvenih težavah, ki se pojavljajo pri delu z računalniki. Ker to niso prazne marnje ampak rezultati resnih raziskav, me zanima, kdaj bodo vsi, katerih delo je povezano z računalniki, dobili pri plači kakšen dodatek ta tveganje.

Vzelzares

Čeprav ne vem odgovora, tvoje vprašanje vseeno objavljam neokrnjeno, da se bodo tvoji naivnosti tudi drugi tako sladko nasmejali, kot sem se ji sama!

Draga Kunigunda, že nekaj let me zelo moti, ker novi sodelavci dostikrat tako radi (na sestankih ali drugod) uporabljajo razne floskule o tem, kako "bo treba drugače delati", pa "se drugače obnašati", "odslej upoštevati" in tako naprej. Pa saj smo/so v Drogi že od vsega začetka "drugače delali" (kdor ni zmoget, je moral pobrati šila in kopita), drugače

danes sploh ne bi bili to, kar smo! Kako komentiraš te zadeve?

Staroselec

Gre za prastaro človeško lastnost: kadar se nimamo s čim pohvaliti in nismo še ničesar ustvarili, omalovažujemo delo drugih. Ljudje, o katerih govoriš, pa so kot rojeni za šefe!

Draga Kunigunda, v novem SPN smo lahko prečitali, da naj bi letno zmanjšanje števila zaposlenih predstavljalo 1% zaposlenih. Denimo, da bomo v tem smislu še nadaljevali; kdo bo pa čez nekaj let sploh še delal v Drogi?

Statistik

One-man-band.

Ne(a)rodni pregovori

Svet delavcev obrača, uprava obrne.

Kdor visoko leta, ima lep razgled.

Interna izdaja: Droga Portorož, Živilska industrija d.d., Industrijska 21, 6310 Izola, www.droga.si. Glasilo ureja uredniški odbor. Odgovorna in glavna urednica Lilijana Ivanek - Pečar. Tehnična ureditev Sonja Požar. Tisk tiskarna VeK Koper, v nakladi 1200 izvodov. Glasilo dobijo člani kolektiva brezplačno. Tiskano na okolju prijaznem papirju.

KOTIČEK KAR TAKO

Krokar: "Razmišljal sem o zaposlitvi in ugotovil, da bo najbolje, ako odprem pogrebni zavod: danes, ko v trgovini in politiki drug drugemu jame kopljejo, bom hitro obogatel!"

 NAGRADNA KRIŽANKA ŠT. 4				AVTOR: JOŽE BORKO	GEOMET- RIJSKI LIK	ŠTRUPENA ALI KUŽNA BNOV	ŠVEDSKO IME FIN- SKE LUKK TUOKU (IZ ERK: BOA)	RENJ		
				MATERIJA, SNOV						
				GRMČASTA RASTLINA Z RDEČIMI ALITERNIMI PLODOVI						NEGATIVNO VAGLEK- TREN ION
				MEDNAROD- NA BRGA- NIZACIJA ZA BECUNCE (IZ ERK: RIO)				NATRIJ HITROST- NA TEKMA		
KRISTIJAN UKMAR ZIVLJEN- SKA TEKOČINA			DEL TEDNA UGAGEL VULKAN (IZ ERK: RAMA)							
	NEKDANJI SOVJETSKI NOBOME-	ŽURIJ REČJA	NAMIZNO PRAGOJIN- ZANO KAM. BEKDE- TAR DEN (KOFI)			NASA TV NOVINARKA (ALENKA)				
	TAB (LEV) EKVI- NOKCIJ					AFRIKA JEKIKOVNA SKUPINA PREŠERNO- VA PESEM				
NASA IGRALKA (DAMJANA)					RIBJE JAJČECE LETOVIČE PRI OPATJI					
NAS RAP PEVEC ALI		NASA PEVKA HORVAT NEKDANJA TOVARNA V MARIBORU				TURŠKI DROBIZ (IZ ERK: ASPAR)	INDIJSKI PIŠATELJ (RADŽAT IZ ERK: ORA)			
OGRODJE ZA TRTO					EDEN OD PLANCTOV SIMON RUTAR			NAS NOVINAR IN TV UREDNIK PECKO		
PRISTA- NIBŠE V IZRAELU			NEOMEJENO TRAJANJE DALJE EASOVNO OBDOBJE			NAS DIRIGENT HUBAD ŠTOJE MED SEV. IN JUŽNO AMERIKO				
NASLOV JUNAK JURČIČEVE POVESTI					VOJAŠKO POROČILO ORGAN VODA					
ANTON NANUT		KDAJ JE IME BIO DE JANEIRA GLADINA, RAVEN			NASI RAKLEDI BIBLIJSKI BAMO- SKAVNILEC		IME ERKE "M" RIMSKI HIŠNI BOG IN DUH			
<i>Droga</i>	OSEBNI ZAIMEK AMERIŠKI DEKIBER ASHBY			OBUVALO S KOLEBEKI SOSEDNJI ORKI						
HČERKA			PRTLJAKV KONJ ANTON VODNIK				REKA V ŠVICI OSNOVNA ŠOLA			
VLOŽENA PIKANTNA JED					INDONEZIJ- SKO OTOK V MALEM SUNDSKEM OTOKU					
MAKADON- SKI PIŠAT. (JORDAN) IZ ERK: VOLE				<i>Droga</i>	SREBKO MEŠTO OB REKI NIŠAVI		ORNA ZEMLJA, ORNIKA			

REŠITVE KRIŽANKE ŠTEV. 3 - MAREC 2001

KOBRA ALAIN ANANAS AC KL DROGA MRENA ETUI ALEŠ MIGRENA ALKA
ATO SABA TAN JA AL RAPORT ILOVICA INJE CIK SONAR EJ AJA SLEPAR
ARKA KOMA RN RD ING AKCIJA ODEON KARMEN FARSA

Geslo: DROGA MUESLI S SADJEM

Število prispelih rešitev: 53. Tričlansko komisijo so sestavljale: Majda Vlačič, Tjaša Ulčar Jesih in Ingrid Grižonič. 1. nagrado 4000 SIT prejme SREČKO HORVAT, Križevci 54, Križevci; 2. nagrado 3000 SIT prejme DANICA KOSMAC, Rozmanova 30, 6330 Piran; 3. nagrado 2000 SIT prejme BOGDANA ŠVAB, Kozina, Tublje pri Hrpeljah 38. Nagrajencem čestitamo, za izdelke pa pokličite sodelavko v marketingu, prijazno gospo Marijo Mekis, tel. 05/641 80 46 (PC Nova tovarna, vzorčno skladišče), ki bo oblikovala paket po vaši želji. Rešitve objavljene križanke pošljite do ponedeljka, 14. maja, na naslov: Droga Portorož, Marketing, Obala 27. Reševalce naprosamo, da na kuverto pripišejo "Za nagradno križanko št. 4".